

Bu bir xalq qəzetidi

ƏDALƏT

Ərdoğan: "Sanksiyaların əsas məqsədi Türkiyəni..."

Türkiyədə Ankara-Niğdə avtomagistralının ikinci hissəsinin açılış mərasimi keçirilib. Adalet.az-ın məlumatına görə, tədbirə videoformatda iştirak edən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Rusiyadan S-400 raket əleyhinə müdafiə

sistemlərinin alınmasına görə ABŞ tərəfindən Türkiyəyə qarşı birtərəfli sanksiyalar tətbiq edilməsi məsələsinə münasibət bildirib. Sanksiyaların tətbiq olunmasında S-400 sistemlərinin sadəcə bir bəhanə olduğunu vurğulayan Prezident deyib ki, Türkiyənin suverenliyinə qarşı qəsd hesab olunan bu qərarın qəbul edilməsində əsl məqsəd ölkədə sürətlə inkişaf edən müdafiə sənayesinin istehsalını əngəlləmək, Türkiyəni bu istiqamətdə fəaliyyətdən çəkəndirməkdir. Sanksiyalar daxil olmaqla bütün təzyiqlərə baxmayaraq, Türkiyə qətiyyətli addımlarını davam etdirməkdə.

Elçin Quliyev: "Sərhəddilərimiz PUA-larla 290 düşmən hədəfini məhv edib"

Bax:səh-2

Bu ayın pensiyaları ödənilib

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən dekabr ayı üzrə pensiyaların ödənişi başa çatdırılıb.

Nazirlikdən Adalet.az-ə verilən məlumata görə, dövlət qulluqçuları, hərbi və xüsusi rütbəli şəxslərə də dekabr ayının pensiyaları ödənilib.

Vətəndaşlar pensiyalarını onlara verilmiş bank kartları vasitəsilə müvafiq bankların bankomatlarından əldə edə bilərlər.

Qeyd edək ki, Bakı və Sumqayıt şəhərləri, Abşeron rayonu üzrə dekabr ayının pensiyaları bu ayın 9-da ödənilib. Yaxın günlərdə dekabr ayı üzrə sosial müavinət və təqaüdlər, ünvanlı sosial yardımlar da ödəniləcək.

Füzuliyə komendant təyin edilib

Müzəffər Azərbaycan Ordusu tərəfindən işğaldan azad edilən Füzuli rayonunda təhlükəsizlik tədbirləri gücləndirilir.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat Xidmətinin Bərdə regional qrupundan Adalet.az-ə verilən məlumata görə, müvafiq əmrə əsasən Füzuli Rayon Polis Şöbəsinin rəisi, polis polkovniki Xəqani Məmmədov rayonun komendantı təyin edilib.

Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşları və Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları tərəfindən Füzuli rayonunun giriş-çixışında, o cümlədən rayon daxilində postlar qurulub, təhlükəsizliyə tam olaraq nəzarət edilir.

Xudu Məmmədov:

Özüm dərdli ikən dərman gəzirim, Dərdli mənimkindən az olanlara.

MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN MENYÜSÜNƏ

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdəki əsgərlərimizdən telefon zənglərini alıram. Nə dediklərini yazmaq istəmirəm. "Dolu" romanımda belə bir yer var: "Komandir postları gəzdi, lap axırda da çıxdı Abdalə. Uşaqlar gileyləndilər ki, iki gündü ac-susuzdular.

Komandir zərəfata saldı:

- Ə, müsəlman deyilsiz? Elə bilin Oruculuq ayıdır".

Mən də telefon açan əsgərlərimizə "Dolu" romanında ki Komandirin dediyi sözləri çatdırdım:

- Ə, müsəlman deyilsiz, elə bilin Oruculuqdu.

SEPARATÇILARIN BAYRAQ DEDİKLƏRİ CİNDİR ƏSKİLƏR

Baxıram, Xankəndində separatçıların icra hakimiyyətinin binasının üstündəki və önündəki bayraqları sökülüb. Çox yaxşı. Amma Qarabağda sülhməramlıların yaratdıqları postlarda həmin bayraqlar durur. Bəs, bunları niyə sökmürlər?

YADIMA ZİYA BÜNYADOVUN OĞLU DÜŞDÜ

Deməli, separatçıların lideri Araiklə sülhməramlıların komandanı Rüstəm Muradovun əmismə səhnəsinə baxdım. Yadıma 20 Yanvar hadisəsindən sonra Azərbaycanın qeyrət rəmzlərindən sayılan böyük alim, böyük azərbaycanlı, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, akademik Ziya Bünyadovun oğlu Valeri Bünyadov düşdü. O da azərbaycanlı idi.

Və dostlar, Rüstəm Muradovun müsəlman olmağı heç nəyi dəyişmir. O da Valeri Bünyadovun bir tayıdı.

Dilxor olmayın, gəldikləri kimi gedərlər.

SİZ HƏZRƏT ABBAS

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdən yazı verərkən diqqətli olun. Tarixi təhriif etməyin, bir az tarix oxuyun. Ən azı "Qarabağnamə"ləri oxuyun.

Bayat qalası 1747-ci ildə tikilib. Şahbulaq qalası 1748-ci ildə tikilib.

Şuşa qalası 1750-ci ildən başlayıb tikilməyə.

Əsgəran qalası 1751-ci ildə tikilib.

Ağdam şəhərinin əsası da, Rəşid Göyüşov yazdığı kimi, bizim eradan əvvəl qoyulub. Sadəcə olaraq, bu şəhəri Pənah xanın əmri ilə abadlaşdırıblar.

Ağdam işğal olunanda əhalisi 143 min yox, 158.700 nəfər olub. Və sair və ilaxır.

Ümumiyyətlə, Yeni ildən başlayaraq biz Qarabağın hər şəhəri, hər kəndi haqqında və bu şəhərlərin, bu kəndlərin tarixi haqqında, Azərbaycana bəxş etdiyi şəxsiyyətlər haqqında tarixə söykənən yazılar dərc edəcəyik.

Aqil ABBAS
aqilabbas@rambler.ru

DEYƏSƏN, BÜTÜN

BEYNƏLXALQ QANUNLAR BİZİM ÜÇÜN YAZILIR

Əsirlərlə sərt rəftar etdiyinə görə dörd əsgərimiz haqqında Respublika Prokurorluğu cinayət işi qaldırıb. Mən bir yazıçıyam, bildiyiniz kimi, yazıçılar da çox humanist olurlar, bəzən lap çox humanist olurlar.

"Kurtlar vadisi"ndə Muro deyir: "Lənət olsun içimdəki insan sevgisinə". İndi bu söz elə mənə də aiddi. Mənə də aiddi, bizə də aiddi: "Lənət olsun içimdəki insan sevgisinə". "Lənət olsun içimizdəki insan sevgisinə".

Bax: səh.2

KAREN ŞAHNAZAROVUN ULU NƏNƏSİ İBRAHİM XANIN ARVADI OLUB

Qarabağ xanı İbrahim xanın yeddi arvadı olub. Onun biri də Karen Şahnazarovun ulu babası Məlik Şahnazarovun qızı olub. Ondan da doğulan oğlunun adı Əbülfət ağadı.

Pənah xanın fərmanına əsasən, xanların yalnız kəbinli xanımlarından olan övladları varis sayılırdı. Məhz ona görə də qadın olduğu halda Nəvəvan Qarabağ xanı elan olundu.

Əbülfət ağa onun varisi olmayıb.

Oğlu Vəli Xramçaylıya:

- Ata mən böyüyəndə nə istəsəm edə bilərəm də?

Vəli:

- Yox oğlum, sən onda evli olarsan.

Bu bir xalq qəzetidi

ƏDALƏT

www.adalet.az

Qurucusu:
Adil Minbaşıyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 166 (5826) 17 dekabr 2020-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Prezidentdən Şuşada qiymətləndirmə və inventarlaşdırma ilə bağlı tapşırıq

Bax:səh-2

Epidemiya əleyhinə rejimin pozulmasına görə cərimələr yenidən artırılır

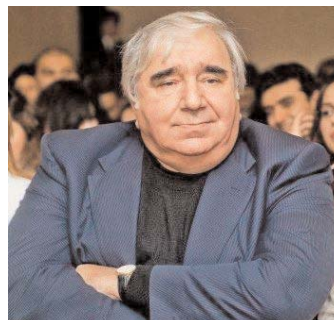
Milli Məclisin dekabrın 18-də keçiriləcək plenar iclasında İnzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişiklik layihəsi müzakirəyə çıxarılacaq.

Dəyişikliklə epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulmasına görə cərimələr artırılır. Dəyişikliklə Epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulmasına görə - fiziki şəxslər 200 manatdan 400 manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər 4 min manatdan 10 min manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədən şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, bir ayadək müddətə inzibati həbs tətbiq olunur, hüquqi şəxslər 5 min manatdan 11 min manatadək məbləğdə cərimə ediləcək.

Qanunun hazırkı varinatı isə belədir: Epidemiya əleyhinə rejimin, sanitariya-gigiyena və karantin rejimlərinin pozulmasına görə - fiziki şəxslər 200 manatdan 400 manatadək məbləğdə, vəzifəli şəxslər 3 min manatdan 4 min manatadək məbləğdə cərimə edilir, yaxud işin hallarına görə, xətanı törədən şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, 1 ayadək müddətə inzibati həbs tətbiq olunur, hüquqi şəxslər 4 min manatdan 10 min manatadək məbləğdə cərimə edilir.

AZƏRBAYCANIN YAŞAYAN KLASSİKLƏRİ

Musa Yaqub, Məmməd İsmayil, Ramiz Rövşən, Seyran Səxavət, Vaqif Cəbrayılzadə və Zakir Fəxri

Şahbaz Xuduoglu

COVID-19 zarafatı sevmir

Bax:səh-3

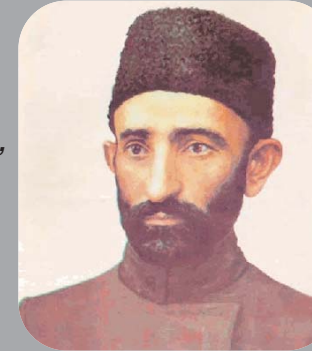
Düən Azərbaycan peidiatrı, kardioloq, Tibb elmləri doktoru, professor, SSRİ Tibb EA-nın müxbir üzvü, Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan EA-nın həqiqi üzvü, Rusiya Federasiyası Tibb EA-nın həqiqi üzvü, Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı Ədilə Namazova vəfat edib. Allah Rəhmət eləsin!

Hərbi jurnalist və ekspert, "AZERİ DEFENCE" jurnalının və azərbaycan.az sayının rəhbəri Rəşad Süleymanov koronavirusdan dünyasını dəyişib. Allah Rəhmət eləsin!

MİRZƏ ƏLƏKBƏR SABİR

Ağladiqca kişi qeyrtəsiz olur, Necə ki ağladı, İran oldu.

Prezident Elman Abdullayevə yeni vəzifə verdi

Elman Telman oğlu Abdullayev Azərbaycan Respublikasının Efiopiya Federativ Demokratik Respublikasında, Keniya Respublikasında, Cibuti Respublikasında və Ruanda Respublikasında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, eyni zamanda, Azərbaycan Respublikasının Afrika İttifaqı yanında və BMT-nin Nayrobi şəhərindəki bölməsində daimi nümayəndəsi vəzifələrindən geri çağırılıb.

Adalet.az -ın xəbərinə görə, bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb.

Dövlət başçısının digər sərəncamı ilə Elman Telman oğlu Abdullayev Azərbaycan Respublikasının UNESCO yanında daimi nümayəndəsi təyin edilib.

Prezidentdən Şuşada qiymətləndirmə və inventarlaşdırma ilə bağlı tapşırıq

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırığına əsasən işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və yenidənqurma tədbirləri ilə əlaqədar Şuşa şəhərində qiymətləndirmə və inventarlaşdırma işlərinə başlanılıb.

Adalet.az xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, "Azərsu" ASC-nin, Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin, "Azərişiq" ASC-nin, "Azərenerji" ASC-nin, "Bakı Abadlıq Xidməti" MMC-nin nümayəndələri də daxil olmaqla ilkin olaraq 60 nəfərə qədər heyətdən ibarət və 6 əsas istiqamət üzrə fəaliyyət göstərəcək işçi qrupuna müxtəlif sahələri təmsil edən qurumların müstəxəssisləri cəlb edilərək müvafiq tapşırıqlar verilib.

Bu məqsədlə Azərbaycanın mədəni paytaxtı və bütün Qafqazın incisi hesab olunan Şuşa şəhərində infrastruktur obyektlərinin, torpaq sahələrinin və digər daşınmaz əmlakın mövcud vəziyyətinin ilkin qiymətləndirilməsi və inventarlaşdırılması istiqamətində işlərin aparılması nəzərdə tutulur.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev bildirmişdi ki, Şuşa Azərbaycan xalqının, əcdadlarımızın yaratdığı böyük abidə, Azərbaycan xalqının tarixinin, mədəniyyətinin, elminin böyük bir hissəsini əks etdirən vahid muzeydir.

İşçi qrupunun qarşısında duran əhəmiyyətli vəzifələrdən biri də Şuşa şəhərinin bütövlükdə ərazi və şəhərsalma vəziyyətinin, xüsusilə tarixi, mədəni və dini abidələrin mövcud vəziyyətinin, o cümlədən binaların dayanıqlılığının, arxitektura görünüşünün, yolların və digər infrastrukturun dəyərləndirilməsi və bərpası ilə bağlı geniş təkliflərin hazırlanmasıdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən və dövlət başçısının bilavasitə nəzarəti altında qədim tarixi və memarlıq üslubu qorunub saxlanılmaqla Şuşa şəhərinin, tarixi və dini abidələrin, muzeylərin planlı şəkildə bərpa olunması istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər görülməkdir. Qısa zamanda həyata keçiriləcək yenidənqurma işləri nəticəsində Şuşa dünyanı ən gözəl şəhərləri sıyahısında öz layiqli yerini tutacaqdır.

"YAŞAT" əməkdaşları yaralananlar və şəhid ailələri ilə görüşməyə başlayıb

tutmağa başlayıblar. "ASAN xidmət"dən Adalet.az-a verilən məlumata görə, bu məqsədlə müvafiq əməkdaşlardan ibarət 69 qrup formalaşdırılıb və onlar aidiyyəti üzrə təlimlərə cəlb olunub. Həmçinin qruplar zəruri planşetlərlə təmin olunub və bütün zəruri ehtiyaclar elektron qaydada qeydə alınır. Prosesdə "YAŞAT" Fondunun və "ASAN xidmət" mərkəzlərinin əməkdaşları, ASAN könüllüləri iştirak edirlər. "YAŞAT" Fondunun əməkdaşları şəhid ailələrinin üzvləri və qazilərindən təşkil olunublar.

Həyata keçirilmiş tədbirlər çərçivəsində bütün şəhid ailələrinin yaşadığıları ünvanlar müəyyənləşdirilib, yaralananlarla bağlı siyahılar üzrə işlər isə yaxın günlərdə tam yekunlaşacaq.

"YAŞAT" Fondunun "Çağrı" Mərkəzi və elektron platforması qısa zamanda fəaliyyətə başlayacaq.

Bu günə qədər "YAŞAT" Fondu üçün həyata keçirilmiş işlərin məbləği 10 milyon manatdan çoxdur. Fondun fəaliyyəti çərçivəsində müvafiq kateqoriyadan olan şəxslərin ehtiyacları yaxın müddətdə qarşılanacaq.

Elçin Quliyev: "Sərhədçilərimiz PUA-larla 290 düşmən hədəfini məhv edib"

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) rəisi, general-polkovnik Elçin Quliyev Prezident İlham Əliyevə məktub yazıb.

Həmin məktubda deyilir:

"Möhtərəm cənab Prezident. Böyük qürur hissi ilə məruzə edirəm ki, Azərbaycan tarixinin ən böyük sərkərdəsi kimi Müzəffər Ali Baş Komandanlığınız altında Vətən Müharibəsində iştirak etmək hər bir Azərbaycan sərhədçisi üçün böyük şərəfdir.

Bu tarixi zəfərin müəllifi və ən əsas təminatçısı - siyasətilə, iradəsilə, qətiyyətilə, cəsarətilə bütün dünyanın təzyiqlərinə baxmayaraq, həm döyüş meydanında, həm diplomatiya müstəvində, həm də informasiya müharibəsində düşməne sarsıdıcı və həlledici zərbələr vuran Siziniz!

Bu gün Ermənistan silahlı qüvvələrinin əzəli torpaqlarımızdan qovulması və dövlət sərhədlərimizin bütövlüyünün bərpa edilməsi, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə üçrəngli Dövlət bayrağımızın ucaldılması uğrunda müqəddəs Vətən Müharibəsinin iştirakçısı olan hər bir Azərbaycan sərhədçisi Ali Baş Komandanlığınız ilə əldə olunan şanlı Qələbənin sevincini yaşayır.

44 günlük Vətən Müharibəsi zamanı Dövlət Sərhəd Xidməti qarşı-

sında qoyduğunuz döyüş tapşırıqlarının uğurlu icrası üçün bütün qüvvə və vasitələr tam səfərbər edilib, Azərbaycan-Iran dövlət sərhədinin 132 kilometrlik hissəsinin, Füzuli, Cəbrayıl, Zəngilan və Qubadlı rayonlarının, Hadrut qəsəbəsinin və Şuşa şəhərinin azad olunmasında Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları yaxından iştirak etmişlər.

Vətən Müharibəsinin ilk günündən başlayaraq Azərbaycan sərhədçiləri tərəfindən Füzuli rayonu ərazisindəki təmas xəttindən Ermənistanla dövlət sərhədindəki böyük bir ərazi azad edilib, o cümlədən 24 saat ərzində 105 kilometr məsafədə ildırımsürətli hücumla düşməne sarsıdıcı zərbələr endirilmişdir. Qədim Xudaferin körpüsündə və dövlət sərhədlərimiz boyu Dövlət bayrağımız sancılmış, Ermənistanla dövlət sərhədində strateji yüksəkliklər azad edilmişdir.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin "Harop", "Quzgün" və "Hermes" pilot-suz uçuş aparatlarının peşəkar tətbiqi nəticəsində düşmənin strateji əhəmiyyətli döyüş texnikaları, raket sistemləri, zenit-raket kompleksləri, tankları, zirehli döyüş maşınları və digər texnikası, komanda idarəetmə məntəqələri və çoxsaylı canlı qüvvəsi zərərsizləşdirilmiş, ümumi-

likdə 290 düşmən hədəfi məhv edilmişdir.

Azərbaycan dövlətçiliyinə, Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə sadıqlığı ilə seçilən, Ali Baş Komandanlığınız altında işğalçı düşmən qüvvələrinə qarşı fədakarlıqla döyüşən, rəşadət və qəhrəmanlıq nümunələri göstərən hərbi qulluqçularımızın döyüş məharətinin Zati-aliniz tərəfindən yüksək qiymətləndirilməsi, 41 nəfər Azərbaycan sərhədçisinə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adının, "Zəfər" və "Qarabağ" ordenlərinin verilməsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin şəxsi heyəti tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanmışdır.

Azərbaycan sərhədçisinə göstərdiyiniz bu ali diqqət və qayğıya, yüksək etimada görə şəxsən öz adımdan və Dövlət Sərhəd Xidmətinin bütün hərbi qulluqçuları adından Siza dərin minnətdarlığımızı və təşəkkürümüzü ifadə edirəm.

Möhtərəm Prezident, cənab Ali Baş Komandan!

Sizi əmin edirəm ki, Vətənə, dövlətə, Prezidentinə xidmət etmək qürurunun daşıyıcısı olan hər bir Azərbaycan sərhədçisi bundan sonra da əzmlə xidmət edəcək, doğma Azərbaycanımızın təhlükəsizliyi və inkişafı naminə səy və bacarığını əsirgəməyəcəkdir!"

Milli Məclisin plenar iclası

Saqiyan kəndi Günəşli kəndi adlandırılacaq

Ötən gün Milli Məclisin növbəti plenar iclası keçirilib. 13 məsələnin daxil edildiyi gündəlik təsdiqləndikdən sonra Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov məhiyyətə bir-birinə yaxın sayılan "Azərbaycan Respublikasının Şamaxı rayonunun Saqiyan kəndinin Günəşli kəndi adlandırılması haqqında" və "Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi barədə" qanun layihələri barədə məlumat verib. Bildirilib ki, Şamaxı rayonunun inzibati ərazisindəki Saqiyan kəndinin adı Azərbaycan etnosu, milli-irsi dəyərləri, xalqımızın tarixi, coğrafiyası, yerli əhalinin məişəti ilə heç bir bağlılıq daşmır. Məsələ ilə bağlı Toponimiya Komissiyası ilə müvafiq məsləhətləşmələr aparılıb, yerli sakinlərin münasibəti dyənilib. Layihəyə əsasən, Şamaxı rayonunun Saqiyan kənd inzibati ərazi dairəsi tərkibindəki Saqiyan kəndi Günəşli kəndi adlandırılır, Saqiyan kənd inzibati ərazi dairəsi Günəşli kənd inzibati ərazi dairəsi hesab edilir.

"Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilib "Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi barədə" qanun layihəsi ilə bağlı Siyavuş Novruzov bildirib ki, bələdiyyələrin siyahısının Şamaxı rayonu bölməsində Saqiyan bələdiyyəsinin adı Günəşli bələdiyyəsi ilə, Saqiyan kəndinin adı Günəşli kəndi ilə əvəz olunur. Müzakirələrdən sonra qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq qəbul edilib.

Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi (ikinci oxunuş) barədə bildirib ki, layihəyə əsasən, Məcəllənin 950.1-ci maddəsində Nizammamə kapitalında iştirak paylarının və ya səhmlərin əlli faizindən çoxunun Azərbaycan Respublikasına və ya bələdiyyələrə mənsub olduğu bank tərəfindən fiziki şəxslərin əmanətlərinin qaytarılması üzrə subsidiar məsuliyyət haqqında müddəanın çıxarılması təklif olunur. Qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edilib. Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkisili gündəlikdəki növbəti iki məsələni - "Əmanətlərin tam siqortalanması haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə və "Əmanətlərin siqortalanması haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihələrini ikinci oxunuşda təqdim edib.

"Əmanətlərin tam siqortalanması haqqında" qanunda dəyişiklik edilməsi barədə layihəyə əsasən, 4 il 9 ay ərzində qüvvədə olan bu qanunun müddəti iki dəfə uzadılaraq cari ilin dekabrın 4-də başa çatıb. Bununla əlaqədar olaraq təqdim olunan layihədə qanunun qüvvədə olma müddətinin 2021-ci ilin 5 aprel tarixində uzadılması təklif olunur.

"Əmanətlərin siqortalanması haqqında" qanuna təklif olunan dəyişikliyə görə, fiziki şəxslərin qorunan əmanətləri üzrə kompensasiya məbləğinin 30 min manatdan 100 min manata (xarici valyutada 100 min manat ekvivalentinədək) artırılması nəzərdə tutulub. Səndə, eyni zamanda, fərdi sahibkarlıqla məşğul olan fiziki şəxslərin depozitlərinin siqortalanması (kompensasiya məbləği 20 min manat müəyyən edilməklə) təklif olunur.

Qanun layihəsinə görə, notarişların depozit hesablarında qalmış fiziki şəxslərə məxsus pul vəsaitlərinin tam

təklif edilməyib. Birinci layihəyə edilən dəyişikliklər texniki xarakter daşıyır, qanundakı terminlərin dəqiqləşdirilməsi, təhsil haqqında dövlət sənədlərinin verilməsi sahəsində elektron informasiya sistemlərinin tətbiqini nəzərdə tutur. "Bədən tərbiyəsi və idman haqqında", "Peşə təhsili haqqında", "Ümumi təhsil haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə layihə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, peşə təhsili və ümumi təhsil haqqında dövlət sənədlərinin müvafiq qayda ilə "Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi" üzərindən formalaşdırılması və verilməsi məqsədilə hazırlanıb. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Gömrük Məcəlləsində və Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihələrini ikinci oxunuşda İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov təqdim edib. Gömrük Məcəlləsində və Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulan dəyişikliklər gömrük orqanları tərəfindən xarici dövlətlərdə qeydiyyatda olan avtonəqliyyat vasitələri gömrük ərazisinə daxil olan zaman yol vergisinin sərhəddə alınması ilə yanaşı, gömrük rəsmiləşdirilməsi yerlərinə də alınmaqla, xarici ticarət iştirakçıları tərəfindən malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən sürətli keçidini tənzimləməklə, mal dövriyyəsinin sürətləndirilməsinin və vaxt itkisinin minimuma endirilməsinin nizamına salınmasında mühüm rol oynayacaq. Hər iki qanun layihəsi ayrı-ayrılıqda ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Gündəlikdəki digər iki məsələ - Azərbaycan Respublikasının 1996-cı il 17 may tarixli 74-IQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilməsi "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Daxili Nizamnaması"nda dəyişiklik edilməsi və "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında" Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə ikinci oxunuşda Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli məlumat verib. Nəzərdə tutulan dəyişikliklər karantin rejiminin tətbiq edilməsi, sanitariya-epidemioloji və bu kimi digər tədbirlərlə əlaqədar olaraq, Milli Məclisin iclaslarının, habelə Milli Məclisin komitə və komissiyalarının iclaslarının müəyyən dövr üçün real vaxt rejimində videokonfrans sistemi vasitəsilə keçirilməsi məsələlərini özündə əks etdirir. Qanun layihələri ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq ikinci oxunuşda qəbul edilib.

Nicat Novruzovlu

Aqil ABBAS

DEYƏSƏN, BÜTÜN BEYNƏLXALQ QANUNLAR BİZİM ÜÇÜN YAZILIR

Əsirlərlə sərt rəftar etdiyinə görə dörd əsgərimiz haqqında Respublika Prokurorluğu cinayət işi qaldırıb. Mən bir yazıçıyam, bildiyiniz kimi, yazıçılar da çox humanist olurlar, bəzən lap çox humanist olurlar.

"Kurtlar vadisi"ndə Muro deyir: "Lənət olsun içimdəki insan sevgisinə". İndi bu söz elə mənə də aiddi. Mənə də aiddi, bizə də aiddi: "Lənət olsun içimdəki insan sevgisinə". "Lənət olsun içimdəki insan sevgisinə".

Və bu sevgilər bizi çox bəlalara salıb və hələ salacaq da. Amma heç vaxt biz bu insan sevgisindən vaz keçməyəcəyik, çünki bizim min illərdi qanımıza hopub.

Mən əsirlərlə sərt davranan əsgərlərimizin hərəkətini təqdir etmərəm və belə videolara baxanda da bərk dilxor oluram.

İndi gəlin məsələyə başqa tərəfdən baxaq. Zəngilanda meşəyə su içməyə gedən Nurlan Atakışiyevi erməni quldurları tutub böyük işğəncələr vermiş, sonra da başını kəsib videosunu yayımlamışdılar. Yaralı halda əsir düşmüş Amini elə rus jurnalistinin gözü qarşısında təhqir edib işğəncələr vermişdilər. Dil-qəm və Şahbaza 6 ilə yaxındır ki, işğəncələr verirdilər. Məşhur yazıçıları Zori Balayan

körpə azərbaycanlı qızın dərisini soyduğunu və necə ləzzətlə tamaşa elədiyini yazır. Başqa bir cəllad azərbaycanlıların nəşindən körpü düzəldib şəstlə çaydan keçdiklərini deyir.

Ananın gözü qarşısında oğlunun başını kəsirlər. Diridir başqa bir ananın qarnını yarıb bətnindəki körpəni çıxarırlar və can verməkdə olan ananın gözələri qarşısında körpəni tankın altına atırlar.

Ermənistanın sabiq prezidenti Sərkisyan BMT-nin yüksək tribunasından Xocalıda necə genosid etdiklərini söyləyir və sair və ilaxır, belə misallar çox çəkkə bilərəm.

Amma dünya ictimaiyyəti buna gözü yumur və bu günədək Ermənistan prokurorluğu bu hərbi cinayətlər haqqında bir dəfə də cinayət işi qaldırmayıb. Əksinə, həmin şəxslərə, prezident İlham Əliyev demiş, dəmir-dümür paylayıblar.

Gələk bizim əsgərlərə qarşı qaldırılan cinayət işinə. Müharibə çox ağır hadisədir. Müharibədə olmayanlar onun dəhşətini duya bilməzlər. Heç duyub infarkt olmalarını da istəmirəm.

Birinci Qarabağ Müharibəsində bu dəhşətləri çox görmüşəm. Bir-ikisini deyim. Zakir Fəxrinin qardaşı Kamili, onun döyüş yoldaşı ilə birgə ermənilər əl-ayaqlarını məftillə bağlayıb yandırmışdılar. Mən Kamilin yanımsı nəşini qucağımda Ağdam məscidinə gətirmişdim, kəfənləyə də bilmədiklər.

Ağdamda sambist Eldarın parça-parça olmuş tikələrini ağacların budaqlarından və Püstə xalanın kitabxanasının damından yığdılar.

General Ərşad tikə-tikə olmuşdu. Bu misallardan da çox çəkkə bilərəm.

Hörmətli oxucu, bilirəm sizi yordum, amma oxuyun.

Gələk cinayət işi qaldırılması dörd əsgərə. Dedim axı, müharibə dəhşətdir. Bəlkə bu dörd əsgər anasının gözü qarşısında başı kəsilən oğlun qardaşlarıdır, əmisi oğlanlarıdır? Dərisi soyulan qızıcığın qardaşlarıdır, əmisi oğlanlarıdır? Bəlkə Nurlan Atakışiyevin döyüş yoldaşlarıdır?

Bəlkə bir an öncə ermənilərin atdığı mermidən tikə-tikə olmuş şəhidlərimizin döyüş qaradaşlarıdır? Bəlkə Çingiz Mustafayevin qucağına aldığı qızıcığın əmiləridilər, ya qaradaşlarıdır?

Bəlkə Zori Balayanın dərisini soyduğu o körpənin əzizləridilər? Bəlkə Aminə işğəncə vermə videonu görən əsgərlərimiz?

Affekt deyilən bir vəziyyət var. Həmin vaxt insan nə etdiyini bilmir, anlaşıqlı olur və hərəkətlərinə cavabdeh deyilirlər. Və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində də bununla bağlı yüngülləşdirici hallar var.

Və bəlkə bu əsgərlərimiz həmin vaxt affekt vəziyyətində olublar, anlaşıqlı olublar?

Mən bir daha qeyd edirəm, əsgərlərimizin hərəkətini təqdir etmərəm, amma onların cinayət işini aparan müstəntiqlərdən xahiş edirəm, məsələyə daha dərinədən yanaşsınlar. Onların hansı vəziyyətdə olduqlarını aydınlaşdırınsınlar. Ekspertiza buna aydınlıq gətirə bilər.

İnanıram ki, istintaq ədalətli keçəcək. Onlara verilən cəza da ədalətli olacaq.

Qardaşlar, biz bəzən həddən artıq tolerant oluruq, humanist oluruq, beynəlxalq qanunlara riayət edirik.

Bu beynəlxalq qanunlar yalnız bizim üçün mü yazılır? Bəzən nə qədər humanist olsam da, hərdən beynəlxalq qanunlara tüpürmək istəyirəm.

Türkiyə daha bir ölkə ilə viza rejimini ləğv edir

İraqla vizaları yenidən ləğv edə bilər. Bunu Türkiyənin xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

"Bütün terror təşkilatlarının İraqdan təcizlənməsini istəyirik. İraqın terrorla mübarizəsini dəstəkləyəcəyik.

2009-cu ildə qarşılıqlı olaraq vizaları ləğv etdik, amma İŞİD səbəbilə təhlükəsizlik problemi yaşandı. Həmin vaxt viza tətbiqini yenidən bərpa etməli olmuşduq", - Çavuşoğlu bildirib.

Qeyd edək ki, Türkiyə Azərbaycanla viza rejimini ləğv edib.

MEHRİBAN

Sizin necə məharətli diplomat və sərkərdə olduğunuzu bütün dünya gördü

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü təmin etdiyinizə və Qarabağı düşmən işğalından azad etdiyinizə görə, şanlı bayrağımızı Şuşaya sancdığınıza görə səmimi-qəlbədən təbrik edirəm.

Atanız, Ulu Öndər Heydər Əliyev 59 yaşında Şuşada Molla Pənah Vəqifə möhtəşəm bir abidə ucaltmışdı. Siz də 59 yaşınızda həm Vəqifin abidəsini və Azərbaycanın müqəddəs şəhəri sayılan Şuşanı yenidən bu millətə qaytardınız. Həm atanızın, həm də Qarabağ uğrunda döyüşlərdə şəhid olanların ruhunu şad etdiniz.

Atam Məmməd Araz həmişə inanırdı ki, Siz Azərbaycan bayrağını Şuşada dalğalandıracaqsınız. Bu gün mənim atamın da ruhu şadıddır. Bütün Azərbaycan xalqı buna inanırdı və Siz də bunu öz sərkərdəlik qabiliyyətinizlə həyata keçirdiniz.

44 günlük Vətən müharibəsi dövründə həm xarici jurnalistlərə verdiyiniz müsahibələr, həm də xalqa müraciətləriniz Sizin necə məharətli diplomat və sərkərdə olduğunuzu bütün dünyaya sübut etdi. Və nəhayət, Zəfər günü münasibətilə keçirdiyiniz möhtəşəm parad və parraddakı çıxışınız dünya ictimaiyyətinə bir mesaj idi.

Möhtərəm cənab Prezident!

Siz 50 illik yubileyinizi Ağcabədidə Taxtakörpü qəsəbəsində torpağından didərgin düşmüş laçınlılarla bir yerdə keçirdiniz.

Araz edirəm və həm də inanıram ki, bu tək mənim arzum yox, bütün xalqın arzusudu, 60 illik yubileyinizi Şuşada bütün şuşalılarla, bütün qarabağlılarla və bütün azərbaycanlılarla birgə keçirəsiniz! Və millətlə qol-qola bir yerdə yalrı gedəsiniz!

Bir daha Sizi, xalqımızın sevimlisi, ömür-gün yoldaşınız Mehriban xanımı və bütün ailə üzvlərinizi Məmməd

Araz ailəsi adından təbrik edir, uzun ömür, cəsaətliliyi və dövlətçiliyiniz uğrunda apardığınız mübarizədə uğurlar arzulayıram!

Tanrı Sizi qorusun!

Tanrı millətimizi qorusun!

Qarabağ Azərbaycandır!"

Hörmətlə:

Məmməd Arazın ailəsi adından

İradə TUNCAY,

"Ədalət" qəzetinin baş redaktoru,

Əməkdar jurnalist

"Azərbaycan qəzeti"

Kəmaləddin Heydəröv:

"Nazirlik çətin sınaqların öhdəsindən gəlib"

"Fövqəladə Hallar Nazirliyinin şəxsi heyəti ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevin göstərdiyi diqqət və qayğıya layiq olduğunu baş verən təbii və texnogen hadisələr zamanı sərgilədiyi çevik və operativ reaksiya ilə təsdiqlədi".

Bu sözləri Fövqəladə Hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydəröv "Azərbaycan" qəzetindəki məqaləsində yazıb. O bildirib ki, nazirlik dəfələrlə çətin sınaqların öhdəsindən layiqincə gəlib:

"Məsələn, Mingəçevir Su Elektrik Stansiyasının ərazisində baş vermiş torpaq sürüşməsi zamanı yaranmış təhlükənin operativ şəkildə aradan qaldırılması, "Azərbaycan İstilik Elektrik Stansiyası" MMC-nin açıq paylayıcı qurğular stansiyasının transformatorunda və 6-cı enerji blokunda yanğınlı nəticələnmə partlayış zamanı yaranmış təhlükənin operativ şəkildə aradan qaldırılması, Bakı şəhərindəki Naxçıvanı və Murtuza Muxtarov küçələrinin kəsişməsində tikilən 16 mərtəbəli yaşayış binasının uçması nəticəsində əmələ gəlmiş dağıntılar altından insanların xilas edilməsi, Neft Emalı Zavodunda yanğının söndürülməsi, Xəzər dənizində yerləşən "Bulla-dəniz" yatağında baş vermiş qəzanın aradan qaldırılması, Binəqədi rayonunda yerləşən çoxmərtəbəli yaşayış binasında, "Sədə-rək", "Diqlas", "EuroHome" ticarət mərkəzlərində, "Sobsan" boya fabrikində baş vermiş yanğınların söndürülməsi, "Günəşli" yatağındakı 10 sayılı dərin dəniz özlündə baş vermiş qəzanın və "Azneft" İstehsalat Birliyinin Neft yığım məntəqəsində baş vermiş hadisənin nəticələrinin aradan qaldırılması, meşə sahələrinin və zəmilərin yanğından qorunması, onlarla digər belə əməliyyatlar zamanı Fövqəladə Hallar Nazirliyinin müvafiq qüvvələri əsl peşəkarlıqla nümunəsi göstərdilər".

Nazir qeyd edib ki, nazirlik üçün son dərəcə çətin sınaqlardan biri 2010-cu ildə Aran bölgəsində baş verən daşqınlarla bağlı oldu. Kür və Araz çaylarının səbəb olduğu daşqınlar böyük itkilərə səbəb ola bilərdi.

"Prezident İlham Əliyevin hadisə ilə bağlı verdiyi müvafiq tapşırıqları operativ yerinə yetirən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin qüvvələri öz yüksək peşəkarlığını nümayiş etdirərək daşqın sularının sürətlə irəlilədiyi günlərdə insan itkisinə yol vermədi, əhalinin təhlisəsini, bəndvurma və sahilbərkitmə işlərini uğurla həyata keçirdilər. Azərbaycan Prezidentinin müvafiq sərəncamlarına əsasən, subasma bölgəsində çoxsaylı yeni evlər inşa olundu, yaşayış massivləri salındı, yenidən qurulan infrastruktur, sosial və yaşayış obyektlərinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə bərpa və gücləndirmə işləri həyata keçirildi. Nazirliyin digər dövlət qurumları ilə birgə fəaliyyəti irəmiyyətlə təbii fəlakətin qarşısının alınması və nəticələrinin aradan qaldırılmasında əhəmiyyətli rol oynadı. Gələcəkdə bu kimi halların qarşısını almaq məqsədilə ölkədə suların səmərəli idarə edilməsi sisteminin yaradılması üçün Fövqəladə Hallar Nazirliyində aidiyyəti dövlət orqanlarının və Niderlandın bu sahədə ixtisaslaşmış şirkətlərinin mütəxəssislərindən ibarət yaradılmış işçi qrupu tərəfindən kompleks tədbirlər planı hazırlandı. 2012-ci il yanvarın 24-də Xəzər Hövzə Qəza-Xilasetmə Xidməti üçün alınıb keçirilmiş kəsici-sorucu yerqazan qurğuların, tədqiqat kateqoriyalarının və yedək gəmilərin təqdimatında iştirak edən Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə ölkə ərazisində su ehtiyatlarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Su Ehtiyatları Dövlət Agentliyi yaradıldı. Görülən işlərin davamı kimi, 2013-cü il aprelin 16-da dövlət başçısı Mingəçevir Su Anbarının perimetr və akvatoriya sərhədlərində qurulan inteqrə olunmuş təhlükəsizlik sistemi ilə tanış oldu".

Səxavət Məmməd

Regionda ürkək davranmaq intihara bərabərdir

Mətbuatımız, Rusiya sülhməramlılarının fəaliyyətindən yazmağa başladı. Şəxsi fikirlərimi bura yazım...

Bir neçə gün öncə Şərq qəzetinin suallarına cavab verəndə bildirdim ki, bizim mətbuatın ən böyük problemlərindən biri çox vacib məsələlərə bağlı "yazma" əmri verilib, iş isdən keçəndən sonra "yazın" deyilməsi ilə hərəkət etməsindədir. Oxucu da bunu çox gözəl anlayır və ikrahla yanaşır.

Rusiya guya sülhməramlı missiya həyata keçirir. Sanki Azərbaycanın sülhməramlı missiyadan xəbəri yoxdur. Kosovo-da, İraqda, Əfqanıstanda sülhməramlı missiya həyata keçirməmişik sanki. Xəritə üzərindən ruslara etiraz edirik. Məsələ əslində o deyil. Biri çıxıb demir ki, ay rus, mənim torpağımda niyə "Dağılı Qarabağ"ın bayrağı dalğalanır. Uzun-uzadı yazmağa gərək yoxdur, videoları görmüşünüz. Mənim əsgərimə və dinc əhaliyə güllə atan erməni silahlıları nə gəzir orda?

O gün bir hadisə baş verib. Bir erməni Rusiya sülhməramlılarına çıxıb, onlar da bizi kimilər. Ermənin tələbinə baxın, mənim Ağdamda villam var, xərç qəlib tikmişəm, orda yaşamaq istəyirəm və gəlmişdi də. Niyə? Biri çıxıb niyə demir axı, Ağdamda niyə villa tikdirdirdin? Xanı əmi, nə dediyini və niyə dediyini çox gözəl bildirdi. Adama sual verərlər, Ağdamda villa yox idi?

Məmururl villanın nə olduğunu son illərdə bilsələr də, zamanında Ağdamda villalar var idi ki, məşin 3-cü mərtəbəyə çıxırdı. İran şahının evinin eynisini gətirib Ağdamda tikdirmələri var idi. Kimsə deyəcək ki, bəs sovet dövründə elə şeylər olmurdu. Başqa yerlərdə olmaya bilərdi, Ağdamda hər şey olurdu. O adamların haqqı yox idi villasını gedib görsün? Onların beynəlxalq hüququ, insan haqqı yox idi, ancaq ermənin var?

Əsgərin qanı, canı bahasına işğaldan azad etdiyi yerlər üzərindən oyun oynaması kiminsə həddinə deyil. Azərbaycan diplomatiyasının da əsgərin qanı, canı bahasına etdiklərindən sonra mülayim, humanist davranması, ürkək hərəkət etməsi haqqı deyil.

Humanizmin göbək bağı Azərbaycanda kəsilməyib. Bir şeyi anlamaq lazımdır, bu regionda ürkək davranmaq intihara bərabərdir.

İlqar Rəsul

Mahnının bəxtində Xudayar varmış...

Deməli, jurnalist vaxtlarım idi. Şəhər tezdən RLS ilə bağlı Qələbəyə gəldirdim. Sürücü də mən də dinib danışmadan boş yola baxırdıq. Saat 6-7 arası olardı. İsmayılın tərəfdə yolqırağı ağaclardan birinin gövdəsinə qırmızı lent və kapron güllər bağlandığını gördük. Ağaca bir qədər qalmış sürücü sükutu pozub sakitcə dedi ki, "o çınara məşin çirpilib, ölənlə olub".

Mən də dedim ki, "o çınarın bəxtində gül varmış". Demək istəyirəm ki: -İndi o mahnının da bəxtində Xudayar varmış... "Xudayar təsnifi"ni deyirəm.

P.S. bu gün yutuba baxanda o mahnını son günlər xeyli oxuyan olduğunu gördüm.

Son 4-5 gündür ürayı Qarabağla çarpan soydaşlarımızın qaynar nöqtələrdə baş verən olaylarla bağlı narahatçılığı sangimir. Cəmiyyəti narahat edən bu mövzu ilə bağlı suallarımızı hərbi ekspert Ədalət Verdiev cavablandırır.

-Ədalət müəllim, bildiyiniz kimi, Rusiya Müdafiə Nazirliyi Qarabağda həyata keçirilən sülhməramlı missiyasının 3 tərəf arasında razılaşdırılmış xəritəni 14 dekabrda dəyişməsi ictimaiyyətdə bir gərginlik yaratdı. Razılaşsınız ki, əvvəldən də ictimaiyyətimizdə güvənə qəbul edilməyən rusiyalı sülhməramlıların etibarı bir bal da aşağı düşdü.

-Bəli, Rusiya sülhməramlıları heqiqətdə həddini aşdı. Bəyanatda nə

lə yoxlanılır. Sizcə, bu proses də gələcəkdə növbəti gərginliyə səbəb olacaqmı?

- Xankəndiyə qaytarılacaq yerli əhalinin sayına məhdudiyyət tətbiqinə dair mənə rəsmi məlumat olmasa da, bildirim ki, Ali Baş Komandanımız

Hərbi ekspert: "Qaçqınların geri qaytarılmasına

BMT də nəzarət etməlidir, çünki..."

zərdə tutulmasına baxmayaraq, Xocavənd rayonunun Köhnə Tağlar və Çaylaqqala kəndinin yer aldığı əraziləri də nəzarətə götürməklə bağlı "xəritə yenilənməsi" etdilər. Bu işə haqlı narazılığa səbəb oldu və dərhal rəsmi Bakının etirazına əsasən 14 dekabrda olan yeni xəritəsi dəyişdirildi. Adıgedən kəndlərdə antiterror əməliyyatı keçirən Azərbaycan DTX-sı bu ərazilərə nəzarəti öz üzərinə götürdü.

Azərbaycan cəmiyyəti qismən sakitləşsə də, düşünürəm ki, belə gərginliklərin gələcəkdə yaşanmaması üçün aidiyyəti qurumlar öz fəaliyyətini bir az da aktivləşdirməlidirlər.

- Deməli, bu vaxta qədər rus sülhməramlıları Xankəndiyə 39 min 700 erməni qaytarmağa nail olub. Gələnlərin başqa ölkələrin vətəndaşı, terrorizt olmasa hansı şərtlər

- Sizdə elə bir məlumat varmı ki, geri qaytarılan erməni əhalisinin içərisində, separatizm meyilli, araqışdırıcı, terrorçu yoxdu...

- Hesab edirəm, geri qayıdanlar arasında bu tip şəxslərin olub-olmadığı DTX ilə Sülhməramlıların və BMT-nin

qaçqınlar üzrə ali komissarlığının ofisi arasında məlumat mübadiləsi zamanı aşkar oluna bilər. Lakin bu mövzuda rəsmi məlumat olmadığı üçün konkret fikir bildirmək də mümkün deyil. Sülhməramlıların fəaliyyəti ilə bağlı

rəsmi Bakının müəyyən informasiyanı tələb etmək hüququ var və əminəm ki, bu informasiyalar da Azərbaycana vaxtaşırı təqdim edilir. Nəzərə alsaq ki, tez ya gec Azərbaycanın dövlət infrastrukturuları öz funksiyasını yerinə yetirməyə başlayacaq və gələcəkdə bu proseslər yenidən lazımı filtrasiyadan keçəcəkdir.

Geri qayıdan ermənlər heç bir qruplaşmada, terrorçuluqda, separatizmdə adı hallanmırsa və sənədlərdə də yerdə doğruluqları haqqında məlumat varsa, o zaman onlar bizim vətəndaşımız hesab olunacaq. Lakin bu təbii ki, bir qədər müddət tələb edir.

-Suallarımızı cavablandırduğınız üçün təşəkkür edirik.

Əntiqə Rəşid

Şahbaz Xuduoğlu

COVID-19 zarafatı sevmir

COVID oldum.

İşdə hiss etdim ki, qızdırmam var, termometr gətirdilər, 37,3 göstərdi. İstiliksalan dərman içdim; ilıq suya Nemisil qatıb içdim, dalınca Parasetamol və Ampisillina həbləri. Ardıcıl bir neçə stəkan çay. Mürəbbə ilə, iki cür mürəbbə vardı: giləs və böyürtkən. Böyürtkən daha xoş gəlirdi.

Növbəti gün işə gəlmədim. Kürəyimdə və bədənimdə ağrılar əmələ gəldi. Halsızlaşdım. Heç nə etməyə həvəs olmadı.

Dadıbilmə və qoxubilməmi yoxladım. Məncə dəyişən bir şey baş verməmişdi.

Hər şəhər tezdən 6-da bir saat parkda qaçan adamı indilə sadəcə uzanıb tənbelliyinə tamaşa edirdi.

Şəhərlər kök, alma, bal, boranı çəkib şirəsini içirəm. Demək olar, hər gün bu reseptimə əməl edirəm və mürrəbəli çayı da əlimdən qoymuram.

İştahamda dəyişiklik olmayıb. Sadəcə bir şəhər şirə içəndə gödəm ki, dadıbilməm itib. Bu bir az həyəcanlı məsələdi. Ən kəskin dadılar belə yox olmuşdu, sarımsaq yedim, onun dadı qalmışdı.

3 gündən sonra qızdırmam itib-gətdi. Amma bəzən geri döndüyünü hiss edirdim. Qızdırma da aldıcılı olur, gedir, gəlir.

Evdə qaldığım günün axşamı təcili yardım gəldi. 3 tibb işçisi gəlmişdi, boğazdan yaxma götürdülər. Elə həmin axşam müalicəyə başladılar, eləmətlərdən COVID-ə bənzəyirdi; istilik var, bir də halsızlıq, həm də bədən ağrıları.

Təcili yardım komandasında gələn biri çox təcrübəli və qayğıkeş insandı, dərmanların siyahısını verdi, "ziyanı yoxdur, nəticəni gözləmədən qəbul edin".

Aptekə gedib onları aldım. 380 manat etdi, amma dərmanların hamısı deyildi.

İlk resepti sizə təqdim edirəm.

Azitromisin 500 mg gündə 1 dəfə, 3 gün
Zinkorot 25 mg gündə 1 dəfə
Vit C 1000 mg gündə 3 dəfə
Arbidol 200 mg gündə 3 dəfə
Kardiomagnil 150 mg gündə 1 dəfə
Selen 1 tab gündə 1 dəfə
Maqnerot 1 tab gündə 1 dəfə
Tamiflu 1 tab gündə 1 dəfə
Deksametazon gündə 1 ampula sistemlə birlikdə,
Sistem olaraq Pascorbini və Dematon T Nacl 200 mg, sistem şlanqı
Devitor 8 damcı

Aptekə axşam, hava qaralandan, küçələrdən adamlar yığışandan sonra gəlmişdim.

Əzəci siyahını gören kimi məsələdən həli olsa da, bir söz demədi,

bir an üzümə diqqətlə baxdı, sonra başı öz işinə qarışdı.

Elə o axşam atma dərmanlara başladım.

Gündəlik iynə və sistemlər üçün evə gələn tibb bacısı tapmaq müşkül məsələyə çevrilə də, bir dostun sayəsində o da həll olundu.

Növbəti gün axşam telefona sms gəldi, nəticə pozitiv idi. Sonra İcra hakimiyyətindən zəng edib vəziyyətlə maraqlandılar. Bu zəng hər gün təkrar olurdu. Çox nəzakətli, qayğıkeş əvəzi olan o səsi bu gün də eşitsəm, dərhal taniyaram. Başqa dövlət strukturlarından da zənglər gəlirdi. Bir neçə gündən sonra o zənglərə cavab vermədim. Başa düşdüm ki, bu mələk səslili zənglər çox formaldır. Real heç bir yardım etmək üçün deyil. Əksinə adamın əsəbini pozur. O zənglər yardım etməkdən daha çox hələ ölməmişən demək üçündür; nə həkim təyin edirlər, nə də təərmanla təmin.

Bir gecə yuxum qaçdı. Beynimə məşğul edən hər hansı fikir yox idi, sadəcə özümü burulğan içinə düşmüş kimi hiss edirdim. Həyatım, xatirələrim tam dumanla bürünmüşdü. Havasız bir durumdakı, boş fəzada məqsədsiz dolanan yarpaq kimi idim. Havam çatışmadı.

Bunun necə olduğunu hiss etmədim. Nəməlum bir güc məni balkona çıxardı. Orda gəcənin mühəmə çağında, sakit və sərin havanı var gücümle içmə aldım. Dərin öskürək tutdu. Xəstələndiyim vaxtdan ilk dəfə belə güclü öskürək yaşadım. Ciyərlərimin dibində məskunlaşmış hansısa duyğunun açıldığını duydum. Bir neçə nəfəs hərəkətləri etməyə davam etdim. Artıq nəfəsim maneəsiz hərəkət edirdi. Həttə nəfəsimi buraxmasam belə içəridə heç bir qıcıq yaratmırdı. Gözlərimdən yaş gəldi. Görünür, öskürəyin təsiri idi.

O gecə rahat yatdım. Gecə yaşadığımı həkimə danışdım. KT-yə getməyi təkid etdi. Medical Center-ə gətdim. 140 manat xərcim oldu. Bir gün sonra cavabı gəldi. Həkimə göndərdim, dedi 15% buzlaşma var.

Qan analizləri də vermək lazım gəldi. "Sağlam Ailə"yə analizlər üçün 189 manat ödədim.

Qan analizlərinin cavabına görə Covid itmişdi.

Daha doğrusu, yolxucu formasını dəyişmişdi. Artıq kimesə menden yoxluza bilməzdi.

KT və qan analizlərindən sonra həkim radikal tədbirlər görməyə başladı. Bir həftə sistem təyin etdi. Eyni

zamanda sitemə deksametozunun da qatılmasını təkid etdi.

Sümüklerimin ağrısı tədricən azaldı, quru öskürəyə bəlgəm əlavə oldu. Qızdırmam qaydaya düşdü. Amma dadıbilməm hələ də bərpa olmadı.

Sistemlər, iynələr bitənə qədər evdən çıxmıdım. Dərmanları və ərzağı dostlar və qohumlar alırdı. Onlar da qapıda qoyub gedirdilər.

Bələ başa düşdüm ki, Covid müalicəsi çox bəhəlidir. Üst-üstə toplayanda 1500 manatdan çox xərc çıxdı. Əgər tanışlar və qohumlar olmasaydı, vəziyyət çox gərgin ola bilərdi.

İndi aptekə girəndə demək olar ki, əksəriyyət o dərmanları soruşur. Onlar da yoxdur. Kleksanı bir tanışa alıb göndərdim, bir iynəsi 70 manat, özüm üçün alanda isə bu 17 manat idi. Qanda qatılmanın qarşısını alır. Əsas dərmanlardan biri Arbidol ümumiyyətlə apteklərdə yoxdur. Arbidolun əvəzinə indi Faverprovir təklif edirlər. Onun qiyməti bir ay əvvəl 250 manat idi, indi isə 500 manatdır. Türkiyədə bu dərman reseptlə verilir, bizdə isə reseptsiz.

Xəstə olduğum müddətdə iki dəfə qanunu pozaraq evi tərk etdim, həkim müayinəsi üçün. Təcili yardım çağırmaq real deyildi, halımı soruşmağa zəng edən dövlət qulluqçuları da "göhrək nə edə bilərik" - deyib qeybə keçildilər.

Bu məsələni qadağa qoymaq yaxud cəza verməklə nizama salmaq olmaz. Qanun ən köməkçisiz və kimsəsiz insanların halını göz önünə gətirərək qəbul esilməlidir.

Lazım olan dərmanları online sifariş etdik, 1 həftə sonra zəng edib, "gətirək" soruşdular.

Yaxşı ki, ilk yardıma gələn komandada gizlin qalmasını döndə-döndə xəhiş edən təcrübəli bir həkim varmış. Əgər onun məsləhətləri olmasaydı, vəziyyətim yaxşılaşmazdı. O, məsələdən də olsa müalicəsini uğurla apara bildi.

Təvsiyələrim:

1. Dünyada sizi sevən və sizin sevdiniz kimə varsa, bura övladlar və yaxınlar aid olur, onda covid sizə qələbə çala bilməz.

2. Qrip əlaməti varsa, mütləq həkimə müraciət edin.

3. Həkimlə bütün halınızı paylaşın, yazılan dərmanları vaxtında qəbul edin.

4. COVID-19 zarafatı sevmir. Bir an özünüzlə rinqdə hiss edin. Səhlənkər olsanız, rəqibiniz zəif yerinizdən vurub məhv edəcəkdir.

5. Dövlətdən yardım gözləməyin. Xeyri yoxdur. Özünüz dərhal hərəkət edin, dost-taşıqların köməyini istəyin, çəkinməyin.

BAKIDA TIXACLAR

Bu tıxacların qarşısı nə vaxt alınacaq?

Heç kimə sirr deyil ki, Bakı şəhərində tez-tez tıxaclar yaranır. Və bu tıxacların yaranması ilə eyni zamanda, şəhərin müxtəlif küçə və prospektlərində avtomobillər saatlarla tıxacda qalır, sürücü əsəbləşir, yanacaq gedir və ardıcıl olaraq problem davam edir.

Elə bir şəhər yoxdur ki, tıxacsız keçinsin. Hər bir ölkənin, hər bir şəhərin müasir sivilizasiya dövründə tıxac problemi var. Amma o da bəllidir ki, dünyanın hər yerində və böyük şəhərlərində bu tıxacların qarşısının alınması üçün qabaqleyici tədbirlər gerçəkləşdirilir.

Eyni zamanda,

Bakı şəhərində də tıxac problemlərinin baş verməməsi və onun tez-tez yaranmaması ilə əlaqədar olaraq Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları qabaqleyici tədbirlər görürlər. O da sirr deyil ki, Bakı şəhərində son 10 ildə tıxacların qarşısının alınması üçün yol ötürücüləri, körpülər, bir neçə küçə və prospektlər yenidən genişləndirilib və nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinə normal şərait yaradılıb.

Amma buna baxmayaraq, Bakıda elə gün olmur ki, tıxac olmasın. Buna da ən çox qarşılaşanlar sürücülər vəhərəkət iştirakçılarıdır. Yəqin ki, bu problemin tez-tez yaşanması, bu

məsələnin tez-tez gündəmə gəlməsi ilk növbədə sürücüləri və hərəkət iştirakçılarını narahat edir. Çünki yolda qalan, saatlarla vaxt itirən, əsəbləri gərilən və bəzən də bu gərginlikdən müxtəlif xəstəliklər tapan sürücülərdi və hərəkət iştirakçılarıdır.

Amma onu da qeyd etmək lazımdır ki, tıxacların yaranmaması üçün mütemadi olaraq bayaq dediyimiz kimi, yol polisi qabaqleyici tədbirlər gerçəkləşdirir. O tədbirlərdən biri havaaların mürekkəb, yaşıqlı günlərdə şəhərin küçə və prospektlərində tıxaclar yarandığı vaxt əlavə naryad göndərilməsi, hərəkətin yol polisi tərəfindən tənzimlənməsi və digər qabaqleyici işlərin həyata keçirilməsi.

Amma görülən tədbirlərə baxmayaraq, yenə tıxaclar yaranır. Deməli, Bakı şəhərində tıxacların qarşının alınmasını nə yeni körpülər, nə yol ötürücüləri, nə də yol polisinin həyata keçirdiyi mütemadi profilaktik tədbirlər tamamilə aradan qaldıra bilməyib. Bu da həmyaşı bəldir ki, burda görünən və görünməyən məqamlar var. Görünən məqam oxdan ibarətdir ki, yol ötürücüləri var, küçələr genişləndirilib, yol polisi sutkanın 24 saati ərzində tıxacların qarşısını almaq üçün qabaqleyici tədbirlər görür.

Görünməyən məsələlər odur ki, xüsusən sürücülər, hərəkət iştirakçıları qanunlara əməl etmirlər. Başqa sözlə demiş olsaq, bir çox

sürücülər və hərəkət iştirakçıları tez-tez yol hərəkəti qaydalarını pozmaqla Bakı şəhərində, eləcə də digər şəhərlərdə tıxacların yaranmasına münbit şərait yaradırlar. Əlbəttə, bu tıxacların aradan qaldırılmasının bir neçə yolu var. O yollardan biri hərəkət iştirakçıların, xüsusən də sürücülərin düşüncəsində dəyişikliyin edilməsidir. Nədir bu dəyişiklik?

Bu dəyişiklik

ondan ibarətdir ki, hər bir sürücü, hər bir səmişin, hər bir piyada zəhmət çəkib qanunlara əməl etməlidir. Məsələn, sürücülərdə müşahidə etdiyim məqamları qeyd etmək istəyirəm. Sürücülər şəhərdə hərəkət edərkən görürsən ki, tıxaclar yaranır.

Və həmin tıxaclar vaxtı sürücü növbə gözləyərkən əsəbləri tarıma çəkilir və qarşı zolağa çıxaraq hərəkəti davam etdirmək istəyir. Bu da qarşı zolağa çıxanda ikinci bir tıxacın yaranmasına gətirib çıxarır. Artıq qarşıda nəqliyyat vasitələrinin də hərəkəti dayanır. Deməli, sürücü zəhmət çəkib qarşı zolağa yox, sadəcə olaraq, özü hərəkət etdiyi zolaqda gözləyədi, ikinci tıxacı yaratmazdı. Deməli, burda hardasa sürücü mədəniyyəti, sürücü peşəkarlığı, sürücü təcürbəsi çatışmır.

İndiki zamanda şəhərin əksər küçə və prospektlərində sürücülər

yolun sağında və solunda lazım oldu-olmadı qanunu pozaraq avtomobilləri saxlayır, harasa iş dalınca gedirlər. Və bu da azmısı kimi 3-cü cərgədə yenə avtomobillər saxlanılır. Beləcə, yol daralır, avtomobillərin hərəkəti üçün problem yaranır, tıxaclar baş verməyə başlayır. Əlbəttə, bütün bunlar ona dəlalət edir ki, bu gün Azərbaycanda, eləcə də Bakı şəhərində avtomobilləri idarə edən sürücülərin mədəniyyət səviyyəsi o qədər də yüksək deyil. Yeni uzaq başı 100 faizdən 30 faizinin yüksək mədəniyyət səviyyəsi var.

Bir də görürsən ki, hər hansı bir nəqliyyat vasitəsi çətin vəziyyətə düşüb və qarşıda sürücüdən ona yol verməyi xahiş edir. Amma o biri sürücü ona yol vermir ki, yol mənimdir. Bax, belə sürücülər bir-birinə diqqətsizlik etməklə, hörmətsizlik etməklə tıxacların yaranmasına gətirib çıxarır.

Və yaxud başqa bir məsələ. Bu yaxınlarda şəhərin Babək prospektindən Yeni Güneşliyə qayıdarkən yol ötürücüsünün üstündə gördüm ki, tıxac yaranıb. Fikirləşdim ki, qarşıda maşınların çoxluğundan yararlanmı tıxacdı. Amma bir müddət keçəndən sonra məlum oldu ki, qarşıda bir avtomobildə nasazlıq yaranıb və həmin avtomobil də kənara verib saxlayıb.

Kənardan keçən sürücülər

ona tamaşa etmək üçün sürəti aşağı salırlar və beləliklə də arxada böyük tıxacın yaranmasına səbəb olublar. Sanki hər hansı bir böyük tamaşaya, möhtəşəm futbola tamaşa edilərmiş kimi sürücülər səhlankarlıq eləyir və tıxacların yaranmasına gətirib çıxarırlar.

Sözümüzün canı ondan ibarətdir ki, istənilən anda heç bir şəhərdə tıxacların qarşısını tamamilə almaq mümkün deyil. Və o cümlədən Bakı şəhərində də tıxacları tamamilə aradan qaldırmaq o qədər də asan və mümkün deyildir. Amma buna baxmayaraq, heç olmasa bu tıxacları azaltmaq olar, onları ləngitmək olar ki, bu qədər tıxaclarla biz yaşamaıyaq. Onun da yeganə çıxış yolu hər bir sürücünün öz düşüncəsində dəyişiklik etməsi, hər bir sürücünün "Yol hərəkəti haqqında" Qanuna əməl etməsi, hər bir sürücünün daha diqqətli və məsuliyyətli olması ilə bağlıdır.

Əgər sürücü məsuliyyəti yoxdursa,

sürücü səriştəsi yoxdursa və sürücü hardasa nəylsə nəzərə alırsa, küçələr nə qədər genişlənsə də, nə qədər yol ötürücüləri inşa edilərsə də, körpülər istifadəyə verilsə də, yenə biz tıxaclardan canımızı qurtara bilməyəcəyik. Burdan belə bir məntiqi nəticə çıxır ki, tıxacların qarşısının alınmasının ən optimal və inandırıcı variantlarından biri sürücü mədəniyyətidir, sürücü düşüncəsidir, sürücü yanaşmasıdır. Yəni bu yanaşma nə qədər yarasadırsa, nə qədər aktiv olsa, nə qədər məsuliyyətli olsa, o yanaşma ilə Bakı şəhərində tıxacların qarşısını aşağı salmaq nail olarıq. Ona görə də burda həm sürücü, həm səmişin, həm də piyada faktoru çox önəmli rol oynayır. Və biz inanırıq ki, əgər sürücü, piyada və yol polisi bir-birini anlasa, bir-birini başa düşsə, şəhərimizdə yaşayan tıxacların qarşısını tamamilə almaq mümkün olmasa da, onu aşağı salmaq, azaltmaq mümkündür.

Deməli, hər şey yenə kimin üzərinə düşür? Yəni məsuliyyət sürücülərin və piyadaların üzərinə düşür. Ona görə də zəhmət çəkib hər bir sürücü, hər bir piyada qanunlara əməl etməlidir ki, problemlər yaşanmasın, bız tıxaclarla üzləşməyək, saatlarla vaxt itirib maddi ziyanə düşməmək. Ona görə də gələn hamımız birlikdə yol hərəkəti qaydalarına əməl edək, şəhərimizdə tıxacların yaranmasına imkan verməyək.

Faiq QISMƏTOĞLU

Ombudsman hərbi əsir və girovlarla görüşdü

Ermenistan silahlı qüvvələri tərəfindən əsir götürülmüş Azərbaycan əsgərləri ilə bağlı məsələlik gündən Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (Ombudsman) Sabina Əliyevanın diqqət mərkəzində olub, bununla bağlı aidiyyəti beynəlxalq qurumlara ardıcıl müraciətlər ünvanlanmış.

Ombudsman Aparatından Adalat.az -a verilən xəbərə görə, müraciətlərdən aparılan silahlı qüvvələri tərəfindən Azərbaycan əsir və girovlarına qarşı qeyri-insani rəftarla bağlı faktlar əks etdirilməklə beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən müvafiq araşdırmanın təklifi, Azərbaycan əsirlərinə qarşı yol verilən qanunsuzluqlara son qoyulması, hərbi əsir və girovların beynəlxalq hüquq normalarının tələblərinə uyğun olaraq Azərbaycan tərəfinə qaytarılması tələb edilib.

Ombudsman Sabina Əliyeva əsir və girovlarla bağlı Azərbaycan Respublikasının Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası ilə də sıx əməkdaşlıq edib, fəaliyyəti çərçivəsində məlumat mübadiləsi aparılıb. Həmçinin Ombudsmanın təşəbbüsü ilə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin Azərbaycan nümayəndəliyinin rəhbəri ilə videokonfrans vasitəsilə keçirilmiş görüşdə əsirlikdə olan azərbaycanlı hərbi qulluqçuların valideynlərinin də iştirakı təmin olunub, onların müraciətlərinə imkan yaradılıb.

Məlum olduğu kimi, 14 dekabr 2020-ci il tarixdə 2014-cü ildən girovluqda olan, Azərbaycan Ombudsmanının müntəzəm olaraq barələrində məsələni diqqətdə saxladığı Dilgəm Əsgərov və Şahbaz Quliyev, habelə Vətən müharibəsində əsir düşmüş 12 nəfər hərbi qulluqçumuz azad olunaraq Bakıya gətirilib. Ombudsman 15 dekabr 2020-ci il tarixdə bu şəxslərin müayinə və malficə olunduqları müəssisədə həmin şəxslərlə görüşüb, onların sağlamlıq durumunu, hüquqlarının təmini vəziyyətini, əsir və girov saxlanılarkən onlarla rəftar məsələləri ilə bağlı məlumat alıb.

Ombudsman Sabina Əliyeva müəssisə rəhbərliyi ilə görüşdə də bu şəxslərin sağlamlığı və onlara göstərilən reabilitasiya və digər yardımlar barədə maraqlanıb. Həmin şəxslər də öz nüvbəsində vəziyyətlərini daim diqqətdə saxladığına və bu dövrdə həyata keçirdiyi fəaliyyətdə görə Ombudsmana təşəkkürlərini bildiriblər.

Qeyd olunmalıdır ki, Ermənistan Respublikası tərəfindən Azərbaycanlı girovlarla, habelə yaralanmış və əsir düşmüş hərbi qulluqçularımızda münasibətdə beynəlxalq hüquq normalarının, xüsusilə də Cenevrə Konvensiyalarının tələbləri ciddi şəkildə pozulub.

ERMƏNİSTANA HƏR HANSI GÜZƏŞT ŞƏHİDLƏRİMİZİN RUHUNA VƏ AZƏRBAYCAN XALQINA XƏYANƏTDİR..

10 noyabrda

Azərbaycanın Ermənistan üzərində zəfər paradı zamanı sadə xalqın Türkiyə xalqına onun müzəffər ordusuna, dövlət başçısı Rəcəb Taib Ərdöğana olan alovlu məhəbbəti bir daha üzə çıxdı. Sözsüz ki, bütün dünya bunu izlədi. Tehran və Moskva mediasında bu mənzərə yətinəcə işıqlandı. Görünən mənzərə odur ki, Azərbaycanda Vətən Müharibəsi bitdi. Sözsüz ki, Moskvayla Tehranın kışqıncılığı davam edəcək. Emosiyalar güclü idi.

Hələlik İran görür ki, Azərbaycanın bu çətin günlərdə Türkiyə mövqədlərinə qalxmazdır ona görə biza qıçdığı dişi hələlik öz dodaqlarını kəsir.

Nə edəsən Allah bətərdən saxlasın, hər halda bız istərdik vətəndə pak, təmiz dost olaq, axı bız məsəlman qaradaşlarıq.

Şuşa Azərbaycanın qədim simvollarından biridir...Dünya musiqi sənətinə böyük töhfələr verən Azərbaycanın bu qədim şəhəri artıq erməni işğalından azaddır. Ruhə şad olsun Xurşud Banu Matovanın, Bülbülün, Üzeyir Hacıbəyovun, Cəbbarin, Firdus Şuşinskiyin, adlarını saya bilmədiyim böyük karifeylərin. İndi Şuşaya ayrıca yol çəkilib, mübarək olsun. Bu yol Azərbaycanın Şuşa tarixini onun rəyefini hərif-hərif, misramisə dünyaya dikte edəcək, bütün dünya bu yola "mübarək olsun"-deyəcək. Qırmızı qoftalı qızlar, Cıdır düzü, Xan Bülbül bu yolda yallı gedəcəklər...Bu yerə yadılma "Tanrı Türkə yer olsun" məhəni düşdü...

Qalib Azərbaycan

mühakimə olunma bilməz. Ən böyük güc milli həmrəylikdir. Bunu Azərbaycan Prezidenti Cənab Ali Baş Komandan İlham Əliyev özünün diplomatiyasıyla sübut etdi, bacardı. Yumruq kimi birləşməyimiz Prezidentimizin gücünə, ordumuzun gücünə güc qatdı. Bız, təkə erməni fəşizmini yox həm də dünyanı qurd ağcyla cənginə almış erməni lobbisini, onların tərəflərini məhv etdik.

Xristian həmrəyliyi erməni yalanında boğuldu. Nə qədər hürşələrdə dünyanın gözüne püs-kürdükülər saxta, yalan rəqəmlər ayaq tutub yeriyə bilmədi, rozil günə qaldılar. Muzdlularla bağlı bir sözləri vardı nümunə gətirirdilər soruşanda -bu fakt hardandı sizdə?-deyirdilər:- Sergey Naşçikin deyib. Mayor bu faktıdımı-faktı göstər-mək, sübut etmək lazımdır. İnsan olmadın bu yarım tayfa hər vaxt nökr olublar, dərzi, dölək, pınaçı olublar, bunların içində bir nəfər belə zərgər olmayıb.

Məğlub xalqa heç kim hörmət etmir. Bız artıq qalib xalq olaraq, başımızı dik tutu bilərik. Ermənilər bizi qura-qıra torpaqlarımızca girdilər, bız da onları qura-qıra torpaqlarımızdan "iti qo-

van kimi" qovduq. Bunlar hər 30-40 ildən bir torpaq almaq sevdasına düşürlər. İndi qoy bilsinlər bız kimik...

Azərbaycan diplomatiyası fikirdə, sözdə, işdə, lahiyələrdə böyük risklərə getdi, adını doğrultdu.

Güclü iqtisadiyyat- güclü ordu deməkdir...

Azərbaycan Respublikasının prezidenti İlham Əliyev 17 il ərzində dayamıqlı iqtisadiyyatı yada bilməlidir. Mövcud olan bu iqtisadiyyat demək olar ki, oturuşmuş iqtisadiyyatdır, həm real sektorda, həm maliyyə sektorunda.

Ermənistan Azərbaycanı ekoloji terrora məruz qoyub. Onlar 250 min hektardan çox sahəni nüvə tullantılarıyla zəhərləmişlər. Qarabağ təsərrüfatın inkişaf etdiyi bölgələrdəndir. Çoxlu meşə zolaqları vardır. Orada clo ağaclar var ki, Nizamin, Fizulin, Xətayını görmüşlər. Onların həyatının mülasirləri olmuşlar. Erməni fəşizmi Qarabağda bütöv iqlimi, məlumat bazasını iflic edərək bölgənin flora və faunasını məhv etmişlər.

Qlçıqlı şam ağacları dünyanın ən yaşlı ağaclarıdır. Bız ağac növlünün ana vətəni Koliforniya sayılsa da bu ağac Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yaşamaqdadır. Üzünmürlü olan bu ağaclar haqqında müxtəlif fikirlər mövcuddur. Bəzilər bu ağacların 200 il və 4900 il yaş olmasa barədə fikirlər səsləndirirlər. Bu cür qeyri-ağac növü Azərbaycanda kifayət qədərdir. Nə edəsən ki, bədnam qonşularımız bu ağacların da kökünü kəmişlər.

Qədim Şuşanın ətrafının 20%-i meşəlikdir. Burada məşhur olan 1500-2000 yaşlı palıd ağacı ermənilər tərəfindən doğranaraq Ermənistanə daşınıb. Müxtəlif çeşidlə bu ağaclar kəsilib və yaxud tamam qırılaraq soyqırma məruz qalıblar.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin məlumatına görə, Şuşanın Toptxana meşəsinin qorxu zonasında, meşənin lap hündür yerində geniş düzənlik açılıb və orada meşə sahəsi qırılaraq tikinti inşa edilməsi bildirilir.

Qubadlı Həkeri çayının sağ sahilində Zavux kəndində 400 yaşlı 2-ədəd Şorq çınarı, sabaldı və qaracöhrə ağacları məhv edilmişdir. Burada erməni fəşizmi təbiətə divan tutmuşdur.

Zəngilanda 350-400 yaşlı palıd ağaclarını kəsib aparıblar, hansı ki, onların 53-metr hündürlüyü, 4metr gövdəsi olan ağaclarıdır. Sözsüz ki, bunları konyak istesalında onun kəfiyyətinin saxlanılması üçün istifadə edirlər. Bir sözlə Qarabağ bioloji müxtəlifliyinə erməni vandalları cıddı, sağalmaz yaralar vurmuşlar, bununun bədəlini ödəməlidirlər. Ermənistan Azərbaycanın ekologiyanı terrora məruz qoydu. Azərbaycan xalqı şükranlıq etməlidirlər ki, ən azından ona görə ki,

ermənilər Qarabağda "eko"-sistemi poza bilmədilər -bu da bizə bədsir-desinlər. Ermənilər düzələn deyil.

Azərbaycan ordusu ermənilərin qurduğu istehkamları, tunellərini, komandir məntəqələrini bir sözlə bütövlükdə ordusunu darımağadın etdi. 44 gün ərzində düşmənin hərbi texnikasını, sur-satını, aviasiyasını demək olar ki, hərbi arsenalı tam məhv etdi. İnanılası deyil ki, Ermənistan 44 gündə türdiyini 44-illə qazanacaq. Düşmənin ıyır xırda hərbi bölmələri qaldısa onların inkişafından ötrü təlim keçmək imkanları varmı? -Təlimdə istifadə olunası raketləri, top-ları, yanacaq əlaq imkanları qaldımı? Bunlar hamısı puyub. Onlar meydlərini dəyiş meydana qoyub. Hər əvəzində odun, işlənmiş maşın tə-kəri, tualet unitazı və başqa aksesuarları aparır-sa, özlərinin olmayan evlərini yandırırsa maş-qararı öldürsə bu vandallardan bız nə gözlə-yək. Bu xalqın (bela demək mümkündürsə) ayağı harada dəyirsə ora ikinci Xırosnamə xatırladı.

Qonşusuna xəyanət edən

dünyada birçə millət varsa o da ermənidir. Belə bir millətlə qonşu olmaq olarmı. Bu millət dünyanın harəsində, hansı qitəsində, hansı ölkə-sində, hansı şəhərdə yarım əsr yaşayırsa sonra yığılıb bir dörin quyu qazırlar oraya yəko bir xəç şəkili latunnan demir parçası basdırırlar, beş ildən sonra onu İrovan konyakının təsiri altında yalançı tarixçilərin iştirakıyla qazıb çıxarırlar adını qoyublar "ermənilər 500-il bundan qabaq bura qayıblar"- bu millətin görünən tərəfi budur. Bunların hansını demək olar:-Şuşada gedən də-yüşlərdə erməni ölmüş əsgər völdəsinin qarmına bomba bağlayırdı ki, Azərbaycan əsgəri yaxınlaşdı tərpəndəndə partlaşınlar, bax onlar belə şərf-sizdilər.

Erməni fəşizmi məğlub oldu-məncə belə bir devizlə bütün dünyanı təbrik etmək lazımdı. "Ermənilər hər cür alçalmanı həzm edir"-Sərx Sarkisyanın (Ermənistanın sabiq prezidenti) kü-rəkəni erməniləri çox maraqlı ifadələrlə təhqir etdi: "Erməni xalqı dünya qarşısında biabır ol-du...Ermənistanla daha alçadıcı və qeyri-adi tə-zahür müşahidə olunur..."

Ermənilerin Qarabağ müharibəsində onların acı məğlubiyyəti və digər nəticələrlə yanaşı, eləcə də erməni cəmiyyətinin onun elitasının dünya qarşısında əsl sifətinin açılmasına səbəb oldu. Yalançı siyasətçilərinin, diplomatların, içtimai fəallarının saxta simaları göründü.

Ermənistanın sabiq prezidenti Sərx Sarkisyanın kürəkəni, ölkənin Vatikandakı səfiri Mikel Minasyan özünün feyzbuk səhifəsində paylaşdığını son yazısında təkə Paşinyan hökumətini deyil bütövlükdə erməni xalqını necə zalımdı biabır edir. Erməni mətbuatında əks-səda döğduran həmin yazıda Minasyan xalq olaraq ermənilərin

alçaqlığını lakin onların bundan qətiyyətin narahat olmadıqlarını yazıb: "Dünya başa düşdü ki, ermənini döymək, öldürmək, vətənidən məhrum etmək olar və o təzliklə hər şeyi unudub, heç nə olmamış kimi yaşamaqda davam edəcək...Bütün dünya izləyirdi ki, erməni xalqı nə edəcək, ən böyük məğlubiyyəti necə qəbul edəcək? Bos nə gördü? Necə nə. O hər cür alçalmanı həzm edən və yolunu azmış cəmiyyəti gördü. Erməni xalqı dünya qarşısında biabır oldu. Özində məğlubiyyəti görə yox, bu məğlubiyyəti kollektiv reaksiyasına görə".

Daha sonra Minasyan deyib:-Bu gün Ermənistanla daha alçaqlıq və qeyri-adi təzahür müşahidə olunur-özələrinin qohumlarından başqa heç kim dəyərlərimiz, milli mənim yoxdur. Hətta mətəm günü də elan edilmədi.

Minlərlə qəhrəman

ölüb, yüzlərlə əsgər əsr və itkin düşüb, minlərlə oğlan şikəst olub... Bu, sadəcə fəlakət yox kosmik miqyasda fəlakətdir. Məlumdur ki, Nikol qəsdən mətəm elan etmir, çünki onun üçün bu faciə deyil. Və o bunun üçün içtimai tələbat yoxdur, niyə mətəm elan etməlidir ki? Nikol kə-dərlənmir? Bizə bunu demədirlər? Nikol sonuncu erməni əscləfdir, o istəyir ki, hər şey təzlik-lə unudulsun. Bəs ölkə? Ölkədə "qara cümə endirim morofonu gedir, reklamlar mağazalar işlə-yir, mallar və xidmətlər reklam olunur". Er-mənistanın sabiq səfir söndə erməniləri ərsizliqdə ittiham edərək, onların Paşinyandan fərqlənmə-diğini bildirir. "Nikol bu faciəni dərk edə bilmir. Doğrudan da hamı Nikoldur? Bizim heç bir xilas şansımız yoxdur. -Çünki bız kədərlənmirik. Kə-dərlənmirik ona görə -ona görə reallığı anlamı-rıq, ondan qaçıırıq..." Sabiq səfir öz xalqı barədə maraqlı açıqlama verir və "...ona görə reallığı an-lamırıq"-deyə fikrini təxmini bu müstəvidə tə-məmləyir.Hər halda maraqlı açıqlamadır.

Özlorini yad ölkənin torpaqlarında haqsız sayan ermənilər budur, belə də olmalıdır. Həmişə qorxu içində yaşayan bu etnos hələ də anlamıyır ki, onlar Azərbaycan -türk torpaqlarına gəlmə-dirlər. Onuncunda bu torpaqlarda minilliklərlə yaşayan millətin xarakterinə, adətlərinə öyrəşə bilmirlər...

Azərbaycan xalqı uzun əsrlərdən bəri həlli müşkilə çevrilən Qarabağ-məsələsinə həl eddi. Qazandığı halal qələbəsi haqqında uzun illər müzakirələr aparılıb, filimlər çəkilib, mə-nəqrafiyələr, azadlıq tarixi yenidən yazılıbcaq.

Açıq səmadə düşmənin məğlubloma səhnəsi-ni əks etdirən muzeylər yaradılacaq. Erməni fə-şizminin kim olduğu barədə qonaqlara məlumat-lar verilecək.

Gələcək nəsill Böyük Azərbaycanın hər tarixini öyrənəcək, qəhrəman Azərbaycan Ordusu-nu kədiyən şanlı yolu bir daha təhlil edəcəklər. Xalqımız qururla hər tarixinə Azərbaycan Res-publikasının Prezidenti, cənab Ali Baş Komand-an İlham Heydər oğlu Əliyev başda olmaqla adını qızıl hərfilərlə yazdı.

XXI-ci yüz ildəki müstəqil Azərbaycan Respublikasına, onun qurduğu dövlətinə heç bir dövlət öz şərhlərini dikte edə bilməz. Ermənistanla hər hansı güzəşt şəhidlərimizin ru-huna və Azərbaycan xalqına xəyanətdir...

ƏDALƏT •

17 dekabr 2020-ci il

Bizimlə həmyaşdır, birməz, tükənməz, Bizimlə yol gedər müəllim ömrü. Ömründən pay verib hər kəsə bir az, Məndədir, səndədir müəllim ömrü.

Ziyahılar - Müqəddəslik, haqq-ədalət, müdriklik, Vətənə, xalqa sonsuz məhəbbət müjssəməsi olsalar, əsl şəxsiyyət kimi tarixdə yaşayarlər! Belə şərfli, cəmiyyətin aparıcı qüvvəsi olan insanların mənəvi dünyasını zənginləşdirən, onlara hər zaman qayğı göstərən, ağsaqqallıq edən, elmi biliyini gənclərə həvəslə aşılayan layəqətli bir ömür sürüb Nəcəf müəllim. Nəşillərin gələcəyi barədə düşünən böyük şəxsiyyətin - Nəcəf Nəcəfovun mənəviyyəti fəxarət doğurur. Ömrünü gənc nəslin təlim-tərbiyəsinə həsr etmiş Nəcəf müəllimi düşünərkən onun mənəvi dünyasını səfəlxinə, insanlıq xüsusiyyətinin yüksək ideallarına xidmətinə, insanın mükəmməllik və bütövlüyə aparan milli-mənəvi dəyərləri özündə birləşdirən bu gözəl şəxsiyyətin həyat yolu həm əsl ziyahılar üçün, həm də həyat yolunu düzgün seçmək arzusu ilə yaşayan gənclərimizə bir örnəkdir.

Pedaqoji ictimaiyyətimizin

İftixarla andığı, dəyər verdiyi, adı millətimizin təhsil tarixinə şərfəli yazılan insanlardan biri olan Nəcəf müəllim yaşlı nəslə aid edilsə də, onun fəaliyyəti, yaradıcılığı ədəbi-bədii əsərləri böyük tədqiqat mənbəyidir. Mən deyirdim ki, o, təəssüf ki, ən çoxşün bir fəaliyyət dövründə dünyasını dəyişdi. Nəcəf müəllim həyatının son anlarına kimi yaşayıb-yaradırdı. Bir dost kimi, bir sədaqətli insan kimi onu həmişə xeyrixah əməllərlə məşğul olan görədim. Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Nəcəf Nəcəfov çoxsaylı elmi məqalələrini, monoqrafiyalarını, pedaqoji kadrların üz tutduğu dəyərli əsərlərini, tədqiqatı yaradıcılıq nümunələrinin müəllifi idi. Ən başlıcası, dünyanın şörfi insana xas olan, gözəl mübarək insanı simasını, milli-mənəvi əxlaqi dəyərlərini heç vaxt itirməzdi. Tələbələrinə hər şeydən öncə dərin biliyi yiyələnməyi, əsl insan olmağı, Azərbaycan xalqının milli-mənəvi əxlaqi dəyərlərini əxz edərək, doğma vətənimizin mənəviyyəti, vətənpərvər, dərin düşüncəli, morifətli və əxlaqi dəyərlərə yiyələnmiş gənclər kimi tərbiyə olunmasına çalışırdı. Vətən torpağına sevgi əkən, ocağının qorunu gözü üstündə saxlayan hər kəs şərfəlinə. Vətənpərvərlik-vətəni və xalqı sevmənin hiss və duyğularını özündə təcəssüm etdirən böyük dəyər kimi, Nəcəf müəllimin ömrünün gənclik çağlarından ixtiyar zamanınadək bir həyat deyəti olmuşdur. Azərbaycanlı, Vətənə məhəbbətli, el-cəsanını, ata-anasını, dost yoldaşını qəlben sevirənmək onun ən böyük arzusu idi.

Səhbətlər zamanı Nəcəf müəllim yanayana deyirdi ki, milli-mənəvi, əxlaqi dəyərləri itirən xalq həmişə məğlub olar! Ona görə də Vətəni Ana kimi sevmək hər kəsin vətəndaşlığı bərcudur. Vətənpərvərlik xalqımızın qan yaddaşı ilə zənginləşəndə möhtəşəm olar. Zaman keçdikcə bu böyük başçarı hissələr millətimizin, xalqımızın, gənclərimizin həyatında başlıca meyar olur, xarakter kimi formalaşır. Nəşillərin fəaliyyətinin fəvqündə bu

Müəllim ömrünün silinməz izləri

Şəxsiyyəti nurlandıran

bəşəri duyğuları hər zaman saxlamaq, onu nurlandırmaq nəşillərin zəhninə köçürmək biz ziyahların müqəddəs bərcudur.

Dəyərli ziyahlarımız,

yaşayış adam, əsl insanı xüsusiyyətləri özündə birləşdirən şəxslər cəmiyyətimizin mənəvi sərvətidir. Məhz Nəcəf müəllim özü də belə şəxsiyyətlərdən idi. Həyatın gözəlliyi olan halallıq, yüksək insanı xüsusiyyətlər, mərədik, sədaqətlik, zəhmətkeşlik, həmişə haqq-ədalətli, həqiqəti insan bütövlüyü kimi şərtləndirən mənəvi dəyərləri başının üstündə saxlayardı. Dostyana səhbətlər zamanı

Nəcəf müəllim ətrafında olanlara həyatda mərəd yaşamağı, kişiliyi şərtləndirən amillər sırasında müdriklik, sədaqətlik, səxavətlik, mərədik kimi xüsusi əhəmiyyət kəşb edən dəyərlərə diqqət yetirir, keçdiyi olduqca zəngin kəşməkeşli və zığzaqlı həyat yolundan gətirdiyi misalları, qarşılaşdığı ibrətamiz anları dost-yoldaşla bölüşərdi. Onun dəyərli sözlərindən biri "tikan əkən üzüm dərməz", - deyərdi.

Böyük iradə və yüksək əxlaqi keyfiyyətlər vicdanı səfəlxandır. Xoş söz həmişə ürəkərlə qapıdır. Axı insan ömrü nə qədərdir ki?! Odur ki, tanrının hər kəsə bəxş etdiyi bu mübarək ömrü şərfəli, layəqətli, insana xas olan gözəl mərəmlərlə yaşamaq üçün xeyirli fikrə, xeyirli sözə, xeyirli ərzələrə, xoş əməllərə aparan münasibətlərə, qarşıqlı anlaşımlara rəvəc verməyi ərzuləyər. Müdrikəsinə deyirdi ki, həyatınız çalışın xoş və mənəli keçirin ki, nurlu bir ömür qışır- qışır olsun. Gələcək nəşillərə sizin xeyirxah işlərinizdən, yaxşı əməllərinizdən, bariz insanı keyfiyyətlərinizdən xatırlar qalsın.

Nəcəf müəllimlə iş birliyiəndə olanda, hər kəs zəvq alardı, lakin onun son dərsəci didi tələbəkarlığından əziyyət çəkəndə, nəticəsi olduqca seviridici ovqatlar bəxş edirdi. Nəcəf müəllim deyərdi ki, haqq-vərlıq deməkdir. İnsan o kəsdir ki, haqqı görə, sevvə və ona güvənə.

zəri və praktik pedaqoji biliyinin səviyyəsi imkan verirdi ki, məktəblilər üçün dərslərlər münasir tələblər səviyyəsində hazırlansın, gənc nəslin həyat yolunu nurlandıran, onun mənəvi əlaməti zənginləşdirən, xalqımıza layiq gələcək nəşillər yetişdirilməsi nəşr edilmiş dərslərlərin möğzində dayansın. Ona görə də müəlliflərə və nəşriyyat işçilərinə Nəcəf Nəcəfovun özünə məxsus yüksək tələbəkarlığı var idi.

Nəcəf müəllim bu ideyaları eyni zamanda Tusi adına Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetində tələbələrə-gələcəyin müəllimlərinə aşılayardı.

Bir neçə dərslərlərin müəllifi olan meto-dist-alim, ümumtəhsil məktəblərinin VII sinifləri üçün "Azərbaycan dili", IX sinifləri üçün "Ədəbiyyat", Azərbaycan və rus dilində olan ümumtəhsil məktəblərinin VIII-XI sinifləri üçün "İnsan və cəmiyyət" fənnlərinin məzmununun müəyyənəşdirilməsində, münasir tələblərə cavab verən dərslərlər hazırlanması onun gərgin zəhmətli bəhrəsi idi. O, həm də ali məktəblər üçün "XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatşınaslığı məsələləri" dərs vəsaitinin müəllifi idi. Görməli pedaqog Nəcəf Nəcəfovun elmi redaktorluğu ilə 12 monoqrafiya, çoxsaylı dərslər və dərs vəsaitləri nəşr edilmişdir.

Onun təhsilin idarə edilməsi, insan resurslarının yeniləşdirilməsi, dərslərlərin planlaş-

dırılması mövzularında bir sıra beynəlxalq konfranslardakı məruzələri dərin rəğbətlə qarşılanmışdır.

Nəcəf müəllimin həyat yoluna nəzər salanda o, ünlü bir yaradıcılıqla zəngin, özünün yüksək elmi bilikləri və insanı keyfiyyətləri ilə cəlalanmış, ziyahlarımızca bir örnək olan keçdiyi ömür yolu gözəlimiz qarşısında canlanır. Görməli pedaqog, akademik Mehdi Mehdiəzadənin Maarif və Təhsil Nazirliyinə rəhbərlik etdiyi illərdə çalışdığı olduqca məsul vəzifələrdə keçdiyi həyat məktəbi Nəcəf Nəcəfovun gələcək həyat və fəaliyyətinin məhək daşı idi. Təhsil Nazirliyinin müavini, uzun illər Kadrılar İdarəsinin rəisi, Təhsil problemləri üzrə Respublika Elmi Metodiki Jurnalın direktoru, "Azərbaycan məktəbi" Mərkəzin baş redaktoru və bir sıra məsul vəzifələrdə çalışan Nəcəf müəllimin yaradıcılığı məhz zəngin və çoxşəhəli-dir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin və Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin fəal üzvlərindən olan "Qızıl-qələm" mükafatı laureatı Nəcəf müəllimin 100-dən artıq elmi-metodik və publisistik məqalələri çap olunub.

O, XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatşınaslığın tədqiqatçılarından biri idi. "Salman Mümtəziz adəbi və elmi fəaliyyəti" mövzusunda müdafiə etdiyi namizədlik dissertasiyasını genişləndirərək, ona yeni çalarlar əlavə etmiş, doktorluq işini başa çatdırmaqda idi.

Kitab ələ bir kəhəkşandır ki,

onun nuru zaman-zaman nəşillərə yol göstərir, həyatın mənasını aşılayır. İnsan həyatı boyu yol ayrclarında qərar tutur, düzgün seçim etmək zorunda qalır. Həyatın bu yol ayrcları gərəsən onu hansı tələtimli dünyaya atacaq, həyat burulğanlarında ələyəcək, olaylardan keçirəcək. Öz həyatının mənasını nədə görürsən?! Səndən sonra həyatda hansı xatirələr, izlər qalacaqdır? Müdriklər demirlər ki, "Ölməz o adamdır ki, ondan sonra Vətən üçün böyük və faydalı yadigarlar qalsın". Görməli filosof Hegel demirdi ki, "İnsanın vəzifə borcu dörd növə bölünür:

1. *Özü qarşısında,*
2. *Ailəsi qarşısında;*
3. *Dövlət qarşısında;*
4. *Başqa insanlar qarşısında".*

Nəcəf müəllim bu vətəndaşlığı bərcunu həmişə layəqətlə, şərfəli yerinə yetirmişdir. El arasında belə bir deyim var: "Dağların əzəmətinə qayalar göstərir, məşəllərin möhtəşəmliyinin rəmzi göylərə baş vuran çinar ağaclarıdır. Bunların hər ikisi isə kökdən malyalanır".

Öz nəqli ənənələrinə, boya-başca çatdığı indiki Qərbi Azərbaycan adlanan diyarın Oxçuoğlu kəndində Həsən kişinin ailəsində boya-başca çatmış Nəcəf müəllim də belə şah

palıd əzəmətli, görkəmli pedaqoji, ictimai-siyasi və ədəbi fəaliyyəti ilə seçilən və adı həmişə iftixarla xatırlanan böyük insanlardan biri idi.

Təsədüfi deyil ki, təbiət gözəlliyi, yüksək mənəviyyətli insanların, istedadlı gənclərin vurğunu olan əziz dost, səməni insan Nəcəf müəllim deyirdi ki, təbiət gözəlliklərini yaradan düşüncə kimi insanlar da müdrik olmalıdırlar.

Ağsaqqallarımız

söz sahibi olan ziyahlarımız, xüsusi ilə geniş təbliğat, təşviqat imkanları olan radio-televiziya, dövrü mətbuat, digər kültüri informasiya vasitələri mənəvi dəyərlərimizin təbliği və gənc nəsə ətrafı izah edilməsi işlərinin fəvqündə olmalıdırlar. Azərbaycan Ana radio və televiziyasında vaxtaşırı qarşılaşırdıq. İntellektual, dövrün və zamanın aktual problemlərinə həsr edilmiş, eyni zamanda yazıçı və jurnalistlərin ədəbi yaradıcılığında bəhs edən verilişlərdə çıxışlarımızla bağlı deyəliş sözlərimiz çox idi.

Özü böyük vətənpərvər bir insan olan Nəcəf müəllim mənfur düşmənlərimizin təzyiqi nəticəsində məcburi köçkün olmuş Qərbi azərbaycanlıların tarixi, həyat və fəaliyyəti, onların məşəti, dəyərli ziyahları, elm xadimləri barədə dəyərli məlumatlar və verilişlər hazırlanan "O kənd bizim kəndimizdir" proqramının yaradıcılarından biri olmuşdur.

Vaxtaşırı radio və televiziya kanallarında çıxış edən Nəcəf müəllimin radio və televiziyanın tanınmış jurnalistləri Bəxtiyar Bəxtiyarov, Məhəddin Əsgər, bir sıra elmi-publisistik verilişlərin redaktorları ilə sıx yaradıcılıq əlaqələri vardı.

Əziz dost, gözəl həyat müəllimimiz, dəyərlili ziyah, tanınmış şəxsiyyət olan Nəcəf Nəcəfov barəsində keçmiş zamanda danışmaq şəxsən mənəim üçün çox ağırdır.

Bu böyük şəxsiyyətin həyat yolunu davam etdirən ziyalı övladları- tanınmış kardioloq-həkim Ruslan Nəcəfov, dəyərli ziyahımız El-dəniz Nəcəfov, gənc alim Elnar Məmmədov, Bakı Dövlət Universitetinin müəllimi Ayyəz Cəfərova şəxsində yəna də xalqımızın dəyərli ziyasını, görkəmli alim və müfəkkir jurnalisti, ünlü qələm sahibi Nəcəf müəllim ideyalarını həyata keçirməyə çalışır, xalqımızın gələcəyi olan gənclərin təlim-tərbiyəsində, insanların sağlamlığı keşiyində ən sırada dayanmışlar. Nəcəf müəllimin istedadlı nəvələri oxuduqları təhsil ocaqlarında elmi bilikləri ilə fərqlənirlər.

Həyat davam edir... Nəcəf Nəcəfov kimi xalqımızın istedadlı, nurlu, işqlı, zəkəli oğlunun arzuladı Azərbaycanımızın inkişaf yollarında öz bəhrəsini verir.

Qatay Əliyev, Yazıçı - Jurnalist

İsmayilli şəhidləri

"Kobra" ləqəbli polkovnik-leytenant İbrahimov Xeyrulla

Tarix yazan müəllimimiz Fəmil Əhmədada

İsmayilli şəhəri 3 nömrəli məktəb-lisəyin tarix müəllimi Fəmil Əhmədada Təlis-Suqovuşan istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərərək şəhid olub.

O, 1997-ci ildən sözügedən məktəbdə pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olub. Onun təşəbbüsü ilə məktəbdə tarix-dişarşınaslıq muzeyi yaradılıb. İşlədiyi müddətdə savadı, mədəniyyəti və istedadlı əşğırdırların, müəllimlərin, bir sözlə hər kəsin sevimli olmağı bacarıb.

Şəhid Musayev Rəmil

Şəhid Musayev Rəmil Aydın oğlu. Güzir Rəmil Musayev, 1991-ci ildə İsmayilli rayonu, Günəşli kəndində anadan olub. XTO güziri Musayev

2016-cı il Aprel döyüşlərinin iştirakçısı olmuş, iştirak etdiyi döyüşlərdə xeyli sayda düşməni məhv etmişdir. 3 oktyabr tarixində Vətən müharibəsinin Füzuli-Cəbrayıl cəbhəsində gedən gərgin döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhid olub.

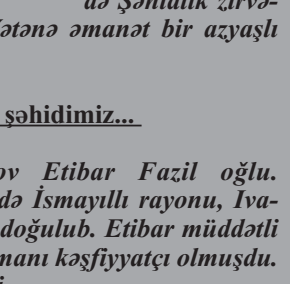

Həsənquliyev Nəcat Aydın oğlu

09.12.1989-cu ildə Ağdam rayonu İsmayilbəyli kəndində doğulub. Nəcatın ailəsi Ağdamın işğalından sonra İsmayilli rayonu Qarabağ cəbhəsində məşğul olmuşdur. 2020-ci ilin yanvarından N saylı hərbi hissədə müddətdən artıq həqiqi xidmət qulluqçusu kimi işləmişdir. 25.10.2020 Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə Şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. Vətənə əmanət bir azyaşlı oğlu qalıb.

İvanovkadan şəhidimiz...

Şəhid Şirinov Etibar Fəzil oğlu. 27.08.1993-cü ildə İsmayilli rayonu, İvanovka kəndində doğulub. Etibar müddətdə hərbi xidməti zamanı kəşfiyyətçi olmuşdur. Atası da Birinci Qarabağ Müharibəsinin iştirakçısıdır. Etibar Vətən Müharibəsi başlanandan könüllü olaraq Ordu sıralarına yazılır. Bir dəfə yaralanır və döyüşlərə qatılır. Füzuli, Cəbrayıl və Zəngilan uğrunda döyüşlərdə qəhrəmancasına iştirak edir. Etibar 08 noyabr 2020-ci ildə Zəngilan ərazisində azad olunmuş kəndlərin birində öz döyüşçü yoldaşları ilə nəzarət işini təşkil edərkən, orada gələcəkdə mənfur düşmənin gülləsinə tuş gəlmişdir. Etibar bu il ailə həyatı qurmuşdu.

Şəhid Məmmədli Əşrəf Elman oğlu

15 Sentyabr 1999-cu ildə İsmayilli rayonu Maçacı kəndində anadan olub. Hədrət qəsbəsi, Qubadlı və Zəngilan rayonlarının işğalından azad edilməsi əməliyyatlarında fəal iştirak edib. ÇHD, snayper Məmmədli Əşrəf düşmənin çox sayda canlı qüvvəsini məhv edib. Zəngilan cəbhəsində qəhrəmancasına şəhid olub.

Allah rəhmət ələsin!

İGİD TİRCANLILAR, SİZİ ŞUŞADA GÖRDÜM, DAĞA DÖNDÜM

30 il düşmən tapdığını altında inləyən müqəddəs torpaqlarımızın 44 günlük müharibədən sonra bir-birinin ardınca işğaldan azad olunduğuna, külli Qarabağın gözü sayılan azad Şuşanın mərkəzinə, əralarında həmkəndlilərim və nəvələrim də olmaqla gəzişən, şəkil çəkildən qəhrəman əşğərlərimizi görürək, 80 yaşlı kövrək bir baba kimi gözəlimdən sələk axan səvinci yaşlarına hakim ola bilmədim. Fərəhimdən dağa döndüm. Xəyalən onların hər birini bağrıma basıb, son gününü atəş yangısı ilə bir qışıq su həsrəti ilə yaşayan xəstələr kimi ehtirasla üz-gözlərindən öpdüm. Qoşa əllərimi əngin səmalarə açıb, pıçılılı bir səslə bu sözləri dəyə bildim: Allahım, sənə həmd olsun ki, bu günləri bizə yaşatdın. Bu qələbəni görməyib həsrəti ilə dünyasını dəyişənlər və unudulmaz, qəhrəman Şəhidlərimizə Uca Tanrıdan Rəhmət və Mərhəmət diləyirəm.

Min illərlə yaşadığımızız

qədim dədə-baba yurdumuzu nəhayət ki, son 30 illik işğaldan sonra azad etdik. Bu, ermənilərin başımıza gətirdikləri ilk faciə deyildir. Yeri, yurdu bilinməyən, bütün varlıqları boyu tariximizi, mədəniyyətimizi, incəsənətimizi, adət-ənənəmizi, mətbəximizi oğurlamaqla özünə saxta tarix yaradan bədməhə hayı tayfası, zaman-zaman torpaqlarımızı tsğal edib üstündə özlərinə "Ermənistan" adlı dövlət də yaradıblar. Bununla da kifayətlənməyib, qədim Türk və Azərbaycan torpaqları hesabına, Qara dəniz və Aralıq dənizi arasında, dənizdən-dənizə "Böyük Ermənistan" yaratmaq xülyasına da düşüblər. Ermənilərin bu sərsəm xəyallarının yaranma tarixinin bezi məqamlarını əziz oxucularımıza xatırladıqca özümü vəzifəli bildim.

Türk xalqı, türk milləti, türk dövlətləri tarixlər boyu həmişə ədalətli olublar. Dünyanın nüfuzlu arxivlərinin sənədlərində saxlanılan qalaq-qalaq qovluqların heç birində (ermənilərin saxta arxivinə deyilsə) türklərin nə vaxtsa kimsə, hansı dövlətə təcavüzü, işğalçılıqı haqda heç bir məlumat yoxdur. Onlar baş vermiş bütün münəqışələrə, müharibələrə həmişə məcburən cəlb ediliblər. Bunlara həydlıq gətirmək üçün tarixə nəzər salmaq kifayətdir.

1815-ci ildə Viyana şəhərində konfrans keçirmək üçün toplaşan İngiltərə, Fransa, Avstriya-Macaristan və Rusiya dövlətləri, tarixdə ilk dəfə olaraq gündəmə "Şərq məsələsi" adlı bir termin gətirirlər. Bu terminin

ortaya gətirilməsinə səbəb, Osmanlı dövlətinin gündən-günə böyüməsi, Avropada artan nüfuzu və yuxarıdakı supərgüclərə gələcəkdə təhdid törədəcəyi idi.

Konfransın əsas məqsədi

"Şərq məsələsi" adı altında gələcəkdə Osmanlı Avropa və Balkanlardan sıxışdırılıb çıxarmaq, imperiyanın bütün torpaqlarını ilə keçirib öz əralarında böyüdülmək idi. Məkirli bir plan hazırlayırlar. Belə planlardan ən ümdəsi o olur ki, həmin ərazilərdə yaşayan hansısa xristian mənşəli toplumlara birindən bir vəsaitə kimi istifadə etsinlər. Axtarılan parametrlərə = xəyanətə, həyküy salmaqda, yaltaqlıqda, iktizüülükdə, oğurluqda, yalanlar uydurmaqda, nankorluqda, nədanlıqda ad çıxarmış erməni toplusu seçilir. Yuxarıda adı çəkilən dövlətlər ilk olaraq İran ermənilərinin fars əsərlərinə xilas olmaları üçün,özlərinə münəqışil dövlət qurmaqda Qərbi dövlətlərdən kömək istəmələrini ön plana çəkirlər.

O dövrdən başlayaraq tarixin sonrakı ayrı-ayrı mərhələlərində ermənilər "Şərq məsələsi" terminini təkmilləşdirərək onu 1912-ci ildə "Erməni problemi" kimi terminlə əvəz edirlər. Məzmunca bir-birlərindən fərqlənməyən hər iki ifadədə, hər zaman erməniləri torpaqlarımıza qarşı üstülmüzə qışqırtmaq məqsədi güdüldü. Əgər 1813-cü ildə, 9 illik Rus-İran müharibəsindən (1804-1813) sonra Qarabağın Gülistan kəndində bağlanan müqaviləyə əsasən Gəncə, Qarabağ, Şəki, Şirvan, Quba və Bakı xanlıqları ermənilərin marağına uyğun olaraq Rusiya ilə birləşsə, 1826-1828-ci illərdəki yəna Rus-İran müharibələrindən nəticəsi olaraq bu dəfə Naxçıvan xanlığı, Ordubad dairəsi, Eri-van xanlığı da yenidən Rusiyaya birləşdirilməklə bərabər, İrandan, İraqdan, Türkiyədən və s. yerlərdən köçürülən ermənilərə erməni ailəsi Qarabağda yerləşdirildi.

Ermənilər xəyanətlərindən qalmadırlar

1877-1878-ci il Rus-Türkiyə və 1914-1915-ci il Birinci Dünya müharibəsində, onlar süyünü içib çörəyini yediyi Türk xalqına daxildən xəyanət etdi, ona arxadan zərbə vurdu. 1915, 1918-1920-ci illərdə bolşeviklərlə əlbir olub Anadoluda, bütün Türk əyalətlərində, Şirvanda, Qubada, Səlyanda, Bakıda, bütün Azərbaycanda misli görünməmiş soyqırım törətdilər, kəndlərimizi,

obalarımızı oda qaladırlar, tarixi abidələrimizi yandırdılar, dini məbədlərimizi təhqir etdilər, yer üzündən silidilər. 1930-cu, 1948-52, 1990-92-ci illərdə düşünən beynlərimizi məhv etdilər, torpaqlarımızın 20 faizini işğal etdilər.

30 il yaşıdıq bu faciəni

30 il əğladığı torpaqlarımız üçün. BMT-nin 4 qətnəməsinin icra edilməsini, mü-

naqişələri yoluna qoymaq üçün yaradılan Minsk qrupuna arxalandıq. Onların hər gəliş-gedişlərinə ümidlə baxdıq. Lidlərlərimiz dünyanın ən yüksək tribunalarından çıxış edib narazılıqlarımızı bildirdik. Dəfələrlə xəbərdarlıq edib bildirdik ki, Azəri türkləri nəyin bahasına olursun gəc-təz torpaqlarını işğaldan azad edəcdəkilər. İnanmadılar. Bütün beynəlxalq siyasi dairələr, başda Fransa olmaqla ermənilərin kəffərləinə dəyandılar, təzyiq göstərmədilər. 1815-ci il Viyana anlaşmasına sadiq qalıb ağzlarına su alıb susdular. Minsk qrupu üzvləri Yerevanla "Yerevan konyakı", Xankəndində "tut arağı" içib, kəfli başla öz vəzifələrini unudurlar.

Adını unutduğum bir mənbədən oxumuşam ki, hər gün baxılıb darandığımız güzgü-

cə ki, düşmənin generalını, polkovniklərini bunkerlə tapıb demir barmaqları ilə boğub gəbərdən 19 yaşlı Cəbrayıl Dövlətov kimi Cəngaverimiz! O, döyüş yollaşaqlarını əlləri ilə geri itələyib: "Geri çəkili, sizin övladlarınız var" deyib qorxu bilmədən irəli şığıdı. Mübariz İbrahimovun, Fərid Əhmədovun, Polad Həşimovun, İlqar Mirzəyevin, Babək Səmidinin, Şükür Həmidovun, Elçin Mansurovun, lap ələ 20 yaşlı bəlam Səmidin və onlara Şəhidlərimizin qisasını aldı. Yüzlərlə oğlanlarımız Cəbrayılın igidliliyindən qüvvət aldı, nümunə götürdülər, onu təkrarlədilər. Sabun köpüyü tək içi boş "basılmaz erməni ordusu" xofu çirkəbə atıldı, öz türklərini göstərdilər. Murdar diğarlara sübut edildii ki, böyük türk şairi Tofik Fikrat əşğıdakı misraları əbəss yərə qələmə almayıb:

Zülmün topu var, tufəngi var, qələsi varsa, Türkün də bükülməz qolu, əylməz dizi vardır!

Biz, qalib gəldik! Ulu Öndər, Ümmümilli Liderimiz Heydər Əliyev Cənablarının layiqli davamçısı və həm də Layiqli oğlu, höküm, hünəri ilə xalqının rəğbətini qazanan sevimli Prezidentimiz İlham Əliyev Cənabları demir yumruğunu yere vurub, bu qələbəni təsdiq etdi.

Şuşanın düşməndən azad edilməsi

xəbəri, bəlam Səmidin 40 mərasiminə təsadüf etdiyindən, hər cür ağır-acıları unutduq. Ertəsi gün sosial şəbəkələrdə Şuşanın azad edilməsində iştirak edən, kəndinin adını daşıyan, partlamamış mərəmi üzərinə yazan, zabıtlı-əşğərlə xatirə şəkilləri çəkildən igid həmyerlilərini sosial şəbəkələrdə görüb tanıyanda, fərəhimdən dağa döndüm. 1905, 1915, 1918, 1920-ci illərdə ermənilərə qarşı barışmaz, ardıcıl mübariz, türkçü, qeyrat-naməsə simvolu Molla Kamil yurdunun yetirmələri, ardıcıl olan bu cəsür qəhrəmanlarımızı öz səməni arzu və istəklərini bildirirəm. Onların adlarını qeyd etməkdə şərf duyuram: Polkovnik-leytenant Nəman və mayor Təlmən Əliyev qarşılaşdı, müddətdən artıq xidmət edənlər Rəsul Piriyev, Əliəğa Xəlilli, Cəbrayıl Musayev, Səhəli Səhəli, Rüstəm Əbdulov. Eyni zamanda bu qələbəni qazandıqda bizə mənəvi və siyasi dəstək olan, hər zaman kədərlə və sevinclərimizə ortaqlar olan Türk qarşılaşdırma dərin minnətdarlığımız, Ulu türk şairi Məhəmməd Hüseyn Şəhriyının əşğıdakı şerilə bildirirəm:

Qardaş sənsən ki, daimda dayanıbsan. Qardaş sənsən ki, uyubdan oyanıbsan. Mən hər oda yanımsam, ona sən də yanıbsan. Yaq qardaş olamızsız biza, qardaşdan də yad olmaz. Kənlüm sənləni şad olu, sənsiz də şad olmaz.

Vaqif Məmmədov

Bir kitablıq söz - Yubiley yazısı

YAXUD VİRTUAL MƏCLİSİ-ÜNSDƏN FRAQMENTLƏR

Dostoyevskinin "Seytanlar"ında belə bir ifadə var - "administrativny vostorq". Görün bu ifadəni nə cür izah edir yazıçı.

Deyir istənilən adam, hətta lap kiçik bir məmur da hər hansı vəzifəyə təyin olunanda həmin o "administrativny vostorq" kondisiyasına adlayır. Yeni (romandan sitat) lap heç nəyə yaramayan adi bir adamı billet satan qoyurlarsa və normal bir adam ona yaxınlaşıb bilət almaq istəyirsə, o anda satıcı səlahiyyətinə nümayiş etdirmək məqsədilə qarşısında yuxarıdan aşağı baxır. Budur "administrativny vostorq". Bax bu günkü qəhrəmanım ən müxtəlif vəzifələrdə olsa da, bu "administrativny vostorq" mərzinə bilmərrə tutulmayıb - buna adım kimi əminəm. Düz 19 il əvvəl elə bu qəzet üçün ondan müsahibə götürəndə yazını bax bu abzasla başlamışdım. Və düz 19 ildir ki, nə adamın özü dəyişib, nə yaratdığı təəssürat. Qəhrəmanım - Etibar Adiləyev Babayevdir.

Tanışlığımız çox sonradan baş tutsa da, adını xeyli əvvəl eşitmişdim, hələ məktəbli andanda. O söhbət indiki kimi xətrimdədir. Əmin bəstəkar Rəşid Nəsiboğlu "İrs" folklor ansamblını yaradırdı. Bir gün sevinçək atama xəbər verdi ki, bəs işim düzəldi. "Nə baş verib?" "Bizim Etibarı "Baksovet"-ə vəzifəyə qoyublar, get-gəldən canınız qurtardı". Bilmədim kimdən gedir söhbət, uşağ idim, amma bildim o kimdirsə, "bizimki"dir.

Jurnalistikaya gəlincə lap dəqiq bildim kim olduğunu. İlk böyük müsahibədə mənə çox şey söylədi özü haqqında. Növbəti təyinatı barədə də eyni sözü eşitdim, eyni sevinclə - bu dəfə Gündüz Tahirli dedi: "Xəbərin var, dostumuz Etibar Babayev "Space"-ə rəhbər təyin olundu?" Təbrik üçün zəng vuranda özüne elə belə də söylədim - "Nəhayət, bizim adamlardan da kimsə vəzifə verildi".

"Space"-ə 2001-ci ildə sıfır televiziya təcrübəsi ilə gəlmişdim, amma fəal qəzetçiliklə məşğul idim deyə, imzamı tanıyırdılar. Məni "Sabah"-a baş redaktor təyin elədi, "mütləq bacaracaqsan", - dedi Etibar müəllim. O zaman Nərgiz Cəlilova departamentin rəhbəri idi. İşlədik və o çağ üçün bəlkə də ən demokratik, ən baxımlı heçer proqramı hazırladı. Paralel olaraq "Gece kanalı" layihəsinin də bir gününü bizə tapşırıd, Nərgiz Cəlilovanın apardığı proqramın yaradıcı heyətində İradə Tuncay və Lalə Əliyeva ilə birgə çalışıd.

Bilirəm, bu pandemiya bəlası olmasaydı, Babayev 70 illiyini mütləq

Bir kitablıq söz - Yubiley yazısı

YAXUD VİRTUAL MƏCLİSİ-ÜNSDƏN FRAQMENTLƏR

qeyd edəcəkdİ. "Space"-dən gedəndən 4-5 il sonra oğlu Adilin toyunda köhnə "Space"-çiləri necə başına top-lamışdısa, indi də hamımızı yığacaqdı bir yere. Amma və lakin dünyanı bürüyən dəhşətli virus bütün ənənələri sıfırladı, yeni dövrün yeni qaydaları mindi qüvvəyə. Bir halda ki indi çox şey virtualdı, məclisimiz nədən virtual olmasın ki?

Beləliklə, məclisi idarə etməyə çalışacam. Real məclis olsaydı, bu missiya, heç şübhəsiz, Nərgiz Cəlilovanın öhdəsinə düşəcəkdİ. Yazılı məclisi-ünsdə isə, pardon, idarəçilik mənlİkdİr. Söz dəyənlərin hamısı köhnə "Space"-çİlərdİr, hər birini yaxşı tanıyırsınız deyə xüsusi təqdimat olmayacaq.

İlk söz İradə Tuncayda

Mən inciyib getdiyim teleməkəna qayında onunla rastlaşmasaydım, çətin bu aləmdə duruş gətirərdim. Nə isə yazı bilmək qabiliyyəti işin bir tərəfidİ. Bu qabiliyyəti dəyərləndirmək və bunu efirə vermək cəsərəti əsas məsələdi. O bəş ildə bir dəfə "gözün üstə qaşın var" sözünü eşitədim. Və mən şadam ki, yaradıcılıq bioqrafiyamda Etibar Babayevin imzası olub. Nə isə kəskin bir söz deyəndə arxayın idim - o, ordadı, mənİ qoruyacaq. Bəzən də olurdu ki, bəyəndiyi nəyə görəse inzibati qaydada yox, adı insan kimi oturduğum otağa gəlib mənə təşəkkür edirdi. Bu da hər rəhbər yoldaşa xas xüsusiyyət deyil.

Söz Nərgiz Cəlilovada

1999-cu ildə "Space" televiziyaşından küsüb getmişdim. 2001-də Etibar Babayev mənİ yenidən ora dəvət etdi. Kanalda səhər proqramı açmağı təklif elədi. Tərəddüd elədim, dedim gündəlik canlı efirdi, birdən bacarmaram. Dedi ki, bir yerdə bərabər çalışacağıq və bacaracağıq. O illər televiziya həyatımdakı ən məhsuldar, ən sevimli illərdən oldu.

Azər Cabbarovun sözü

Etibar müəllim hadisələrə və insanlara qeyri-standart reaksiya verən adam-

dır. Müəmmalı, planları asanlıqla çözmək qabiliyyətinə malik, fenomenal yaddaşı olan strateqdir. Yaradıcı məsələlərdə də, idarəetmə işlərində də bu adamın fərqli, amma daha doğru, konstruktiv və realist baxışlarının dəfələrlə şahidi olmuşam.

Söz Mehriban Ələkbərzadədə

TV fəaliyyətimdə ən qürur doğuran araşdırma-larım məhz Etibar Babayevin dövründə baş tutdu. Əminəm ki, heç bir rəhbər bu işlərə bu qədər dəstək və kömək ol-mayacaqdı. Təhsil Nazirliyində bir əyani vəsait kimi filmlərimin yayılması da Etibar Babayevə məxsus fikir idi. Etibar Babayev əslində, ən müasir bir TV məkanı qura biləcək holding düşüncəli bir televiziyonçudur.

Əhməd Əsgərin sözü

Etibar Babayevin polifonik düşüncə tərzİ var. Ətrafında baş verən hadisə, rastlaşdığı iş və problemlərin həllinə heç vaxt bir istiqamətdən baxmaz. Hər kəsi dinləyər və heç kimin xətrinə dəymədən üstünlük verdiyi variantın üzərində dayanar. Çox dözümlüdür. Həyatında çətin və gərgin situasiyaların şahidi olmuşam. Hər adamın dözə biləcəyini düşünmürəm.

Elə çıxmasın, ancaq tərif edərim. İndiyədək özüne dəyə bilmədiyim bir məqam var, onu yazmasam olmaz. Sevdil bir mövzudan danışanda onu dayandırmağ olmur. Heç kimin tələsdiyini, harasa gecikdiyini nəzərə almaz. Canını qurtara bilməyəcəksən. Gərək səbrlə dinləyəsən.

Söz məndə

Günün birində ANS-ə dəvət aldım. Mirşahinlə Seyfulla Mustafayev "Nəzər nöqtəsi"-nin mədəniyyət yönümlü şənbə buraxılışlarını aparmağı təklif elədilər mənə. İlk məsləhəti sözsüz ki, Etibar

müəllimlə edəsdiyim. "Nəyə görə getmək istəyirsən?" sualına bircə cavabım oldu - "orada efir var". "Burada niyə yoxdur ki efirin?" Susdum. Onca gün keçmədi, "Sabah"-ın içində daimi efir vaxtı ayırdı mənə, bir il sonra həftəlik iki saatlıq "Sabah plus" proqramını bütövlüklə Lalə Əliyevayla mənə etibar elədi.

Söz Lalə Əliyevada

Mənim televiziyağa gəlməyim Etibar müəllimin adıyla bağlıdır. "Emalatxana" müəllif layihəsilə qəzetçilikdən televiziyağa keçid ələyə bildim. Sonra "Rəsmi gün" gəldi. Proqramın redaktorları Afəla mən idim, aparıcısı Nərgiz Cəlilova. Hər həftə proqrama bir nazir çağırırdıq və əks arguməntlərlə çıxış ələyən müs-təqil ekspert. Özü də canlı yayım, mon-tajsız-filansız. Çox kəskin tənqidi sual-lar veriliirdi. Etibar müəllim qəti senzura qoymurdu bizə. Peşəkarlığımızda o qə-dər arxayın idi ki, bizə tam azadlıq verirdi. Televiziya rəhbərləri arasında Etibar müəllimdən başqasında bu qədər azad-lıq görmədim. O, istədadlı adamları ət-rafına yığır "İrəli" əmrİ vermİşdi. Və biz indiyə qədər xatırlanan o layihələri hə-min əmr sayəsində gerçəkləşdirə bil-mişdik.

Üzlüfət Burayevanın sözü

Mənə "qızım" deyirdi, həqiqətən ata qayğısı göstərirdi. Heç yadımdan çıxmaz. Biləndə ki, ailə qurmağa hazırlaş-

ram, çağırıb 1500 dollar verdi, o vaxt üçün böyük pul idi. Utandım, dedi "Nə rahat olma, məəşindən çıxaram". Amma toydan sonra da elə şərait yaratdı ki, əlavə işlər, qonorarlər filanlar, heç hiss etmədim məəşimdən nə çıxdı. Adam supermenecərdi.

Hər insanın dilini bilir. O, mənə çox şey öyrədib. Ən vacib - hamımızda bir insanlıq dərəsi öyrədib. Bax əminliklə deyirəm ki, bu gün Etibar Babayev televiziya rəhbərlərinə təlim keçəcək bir adam-dı əslində.

Söz Rövşənə Ağasəfqızında

"Space"-ə dövlət televiziyaşından gəl-mişdim. Orada deyiliirdi ki, çalışın sə-drin gözüne çox görünməyəsınız, dəhliz-də gördünüz gəliir, yolunuzu dəyişin və s. Yeni bu yanaşmanı görən gənc bir qızam, birdən görürəm ki, televiziya rəhbəri mənİmlə hal-əhval tutur, dəhliz-də ayaq saxlayıb dəqiqələrlə rahat söhbət edir. TV-nin həyatında rastlaşanda kübarcasına xanıma yol verən rəhbər, problemlərini soruşan adam zamanla etibarını qazanmış doğma insana çevrilir. O, doğmadı, bİzdəndir, içimizdəndir, özü-müzdəndir, candan adamdır.

Söz Mehriban Əsgərovada

Bir gün Gürcüstana səfərə gətmişdik. Ordada yaşayan azərbaycanlılar haqda film də çəkəcəkdik. Səfərin ikinci günü səhhətinizi pİsləşdiyini və elə Tiflİsdə xəstəxanaya aparıldığını eşİdən kimi gətdim dəlİncə. Xəstəxanada telefonunu və əşyalarını mənə verib tapşırıd ki, anam zəng eləsə, bildirmə, narahat olmasın.

Nərgiz Cəlilovanın sözü

Televiziyanı o qədər dərİndən bilirdi, gündəmi elə gözəl yaxalayırdı ki, düşündüyü layihələr də məhz günün tələb-lərinə cavab verirdi. Türklərin bir sözü var - içi-dİşı televizionçu, bax elədir Etibar Babayev - təpədən dırnağa televi-ziyonçu.

Söz Azər Cabbarovda

Etibar Babayev universitet adam demək olar. O, yanındakı adamlara sö-

zün hərfi mənəsində nəsə öyrətmir, amma öz yaşam tərzİ, insanlara və hadisələrə münasibətlə dünyanı fərqli baxış bucaqlarından görməyi təlqin edir.

Lalə Əliyevanın sözü

Feysbukda bir qrup var - köhnə "Space"-çilər hərdən köhnə fotoları, videoları paylaşır. Bəlkə Etibar müəllim heç bilmir ki, onun qurduğu "Space" hələ də yaşayır - həm xatirələrdə, həm də qrup kimi Fyesbukda. Gərək Etibar müəllimi də o qrupa tağ ələyək, görsün necə bir nostalji ilə biz ora bağlıyıq. Harada işlə-sək də, o qrupa yığışanda yənə özü-müzü Etibar Babayev "Space"-inin işçiləri sayırıq.

Söz İradə Tuncayda

Etibar kimi kadrlara bizim məmləkətdə ehtiyac çoxdur. İnsanlarla işləmək bacarığı, kimin-kim olduğunu dəyərləndirmək bacarığı təşkilatçı, inzibətçi üçün vacib şərti. Amma hər kəsde bunu görə bilirikmi? Bunun üçün də böyük məktəb keçmək lazımdı. Və Etibar Babayev Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev məktəbinin istedadlı nümayəndələrindən biridir. Mən istedad deyəndə idarəetmə istedadını nəzərdə tuturam və bu da elə bir vergidir ki, hər kəsə nəşib olmur.

İclaslarda çıxır-bağırmaq hələ rəhbərlik deyil, hər kəsi zora tabe etmək olmur. Hər kəsə özü-nün anladığı dildə danışmaq lazımdır - Etibarın ən gözəl keyfiyyətlərindən biri budur. Soyuq baş, isti ürək və ən önəmli - anlamaq. Əgər sənə rəhbərlik edən adamdan anlayış göürsənsə, istər-istəməz ona tabe olursan, onun göstərişlərinə də hörmətlə yanaşırsan.

Söz məndə

Etibar müəllim əməkdaşını sevən və ona inanan, həm də çörək verən bir rəhbərdir. Ətrafında nə cəngüdəndəndir, nə xüsusi vəzir-vəkil, papkadaşıyan əyan dəstəsi-filan. Qapısı həmişə üzü-müzə açıq olub. Nə əqbul, nə xahiş, nə minnat? İstənilən dərdi, istənilən problemi birbaşa özü ilə çözmüşük hər zaman, çəkinmədən, qorxmadan, əsl yoldaş, böyük qardaş kimi. Səbəbi? Səbəb balıddı - tutduğu vəzifəsindən asılı olmayaraq o - hər şeydən qabaq yaxşı adamdı, əsl peşəkardı. Yəni Etibar Babayev bizim adamdı, bizim adam.

Afaq VASİFQIZI

525.az

Vahid Qazi

Qarakəndli Anuşun təbəssümü

Ağdamın taksi sürücülərinin Xan-kəndi, Əsgəranla yanaşı Qarabağın yaxın erməni kəndlərində dost-ta-nışları olardı. Şəhərin dəmir yolu vəqə-zalından, bazarından yaranan sürü-cü-sərnəşin münasibət zaman keç-dicə istilsəyib tanışlıq, bəzən lap dostluq səviyyəsinəçən çatırdı. Hələ Xankəndiyə dəmir yolu çəkilməmişdən qabaq Ağdamda qatardan düşən ermənilər ilk öncə göz-göz ələ-yib tanış sürücü axtarardılar. Bazar-lıq gələnlərsə əvvəlcədən geri qayı-daçaqları tanış sürücüylə vədələşir-dilər.

Atamın da belə erməni tanışları az deyildi. Qarakəndli Rubenlə isə xüsusi münasibəti vardı. Ruben hər dəfə İre-vana gedəndə atama xəbər edardı. Uzaq şəhərlərə müştəri düşəndə atam taksi-ni həyətə saxlayar, öz "Jiquil"-si-ni sürərdi.

Bir gün dərədən çıxanda atamın taksisini bazarın qabağından gördüm. Soruşub eləmədən mindim ki, gedən-də mənə də evə düşürsün. Sən dəmə, atam, onun dilliyə desəm "klient" göz-ləyirmiş. "Yemişcana iki "klein" var, istə-yirsən, bir yerdə gedək, qoayaq qayı-daq".

Çox çəkmədi yaşlı ər-arvad xeyli bazarlıqla gəldilər. Yol boyu atamla söhbətlərdən bildim ki, çoxdan tən-ta-nışlardılar. Erməni olsalar da elə bizim ləhcədə danışirdilər. Füzuliyə tərəf xeyli gedəndən sonra mənimizə sola buruldu, üzü yuxarı məşəli dağa sarı yol aldı. Onları evlərinə qoyub qayı-danda atam yölüştü Qarakəndə döndü. "Rubenə bir salam verək gedək. Həm də görək tut aradından, çıxardan nəyi var". Həyətə bizi Rubenin arvadı Anuş qarşıladı. Qollarını yana açib ata-mı elə bərk qucaqladı, üzündən elə öp-dü ki, neçə ay Bakıda zədə yatıb evə dönəndə heç anam onu belə qarşıla-mamışdı. Açıq onun bu hərəkətindən xoşum gəlmədi. Qışqanclığa bənzər bir hiss idi. Bəs necə, yad arvad atamı qucaqlayıb öpürdü.

Onun bizi evə dəvətini atam qəbul eləmədi, Ruben evdə deyil. "Rubeni ney-nərsən, mən ki evdəyəm. Yeməyimi də var, araq da", deyib ata-

mın qoluna girdi, mehriban-mehriban evə tərəf çəkdi. Atam onun xoş inadi qarşısında sınımadı. "Yemişcana klient gətirmişdim, dedim dönmür bir salam verim. İndi işim var, başqa vaxt Ruben evdə olanda gələm".

Ev-in kişisi evdə olmadığına görə atam içəri keçmədi və biz geri qayıt-dıq.

Qarabağ separatçıların başçısı Araik Arutunyanla Rusiyanın adına "sülhməramlı" deyilən qoşunlarının komandanı Rüstəm Muradovun istli qu-caqlaşma fotosunda Araikin gülər üzündəki təbəssümü o vaxt atamı qu-caqlayan Anuşun şeytani təbəssümü-nün eynidi.

Mən çox ölkələr gəzmışəm, müxtəlif xalqların nümayəndələriylə təmasda olmuşam. Odur ki, ürəklə dəyə bilərəm: qadın, ya kişi fərq eləməz, dünya-nın ən qılıqlı xalq ermənidir. Onların işi düşəndə pişiklənmək qabiliyyəti, deli-kates ev yeyəclərindən süfrəsi, şir-indil qadınları qarşısında hər özündən deyən kişi duruş gətirməz.

Yaşlı qarabağlılar xatırlayır ki, hər "vurub-tutan" oğlanın, kişinin Xankən-didə, erməni kəndlərində xanım "dostu" vardı. 1988-ci ildə hadisələr təzə başlananda Ağdamdakı mitinqlərin bi-rində Xuraman Abbasova boş yere üzünü kişilərə tutum deməmişdi: "O baş qaldıranlar sizin balalarınızdı. Zəh-mət kəskin, gədin dərslərini verin".

Bunları niyə yazıram?

Arutunyanın rus generalını elə qu-caqlanması sizə təəccüblü gəlməsin. Biz belə qucaqlaşmaları sovet dövrün-də çox görmüşük.

Ermənilər o generalını, lap əsgərlər-ri də, tut arəğıylə, çoşka kababıyla, qı-lıqbəz arvadlarla elə tovlıyaçaqlar ki, ömürləri boyu ordan çıxmaq istəməyəc-kələr.

Odur ki, nə qədər məsti-xumar ol-mayıblar o rus ordusunu Qarabağdan çıxarmaq haqda ciddi-ciddi düşünmə-liyik.

Bir də onu deyim ki, indi ta yazıq Anuşu qınamıram. Mənim əzik-üzük işləmə baxmayın, atam yaraşıqlı ki-şi idi.

İlqar Qarayev

Yaxınlarından kiminsə həyat-dan köçməsi insan üçün həmişə ağır itki sayılır. Zaman keçdikcə insan bu çətin anlarını öhdəsindən gəlir, yenidən, heç nə olmamış ki-mi əvvəlki həyatına davam etməyə başlayır. Ancaq öz övladının ölü-mü, yaqın ki, düşməninə belə ar-zulamadığın ən dəhşətli itkidir. Məsələn, ad günləri olarkən, ada-tən, can sağlığı, uzun ömür arzula-yırlar. Çində bunun əvəzinə "Do-ğum günün mübarək, o gün olsun övladının çiyində məzara gedə-sən" kimi ifadə ilə ad gününü təb-rik edirlər...

Yazım övlad itkisinin valideynə təsiri ilə bağlı deyil. Hər halda hamı bilir ki, övlad itkisi çox ağır sınaqdır. Ancaq mövzu Vətəndir, söhbət torpaq uğrunda başlı olmaqdan ge-dirsə, burada ayrı-ayrı cəmiyyətlərdə mövzuya münasibət bir qədər dəyi-şir. Çox uzağa yox, elə qardaş Türki-yəyə nəzər saldıqda aydın görə bilə-rik ki, övlad acısı yaşayan ata onun cəmiyyətdə fayda verməsinə görə özünü çox təmkinli və rahat hiss edir. Onlar hələ övladı dünyaya gətirə-rəkən anlayırlar ki, böyüdüüyü həmin övlad dövlət uğrunda, cəmiyyət uğ-runda şəhid də ola bilər, qazi də. Ək-səriyyət öncədən buna hazır olur.

Valideynlərin o cür düşüncəsi

onların fədakarlığından daha çox, bütöv cəmiyyətin fədakarlığının göstəricisidir. Cəmiyyət vətəndaşları belə formalaşdırıb və həmin cəmi-yətdə heç bir valideyn Vətən uğrun-da savadsa öz övladını digər övlad-lardan artıq hesab etmir. Cəmiyyət-də hökm sürən həmin qalib, həmin

Şəhidliyin fəlsəfəsi

düşüncə tərzİ hər bir valideynin xarak-terinə də hakim kəsilir. Məhz bu cür cəmiyyətlər, bu cür xalqlar tari-xin sınağından alını açıq çıxmayı bacarırlar.

Qarabağ uğrunda

haqq savaşımızda şəhidlər verdik. Valideynlər üçün ağır dərddir və ok-sər valideynlər bu ağrını çəkməyə tam mənəsi ilə hazır deyildilər. La-kin, İkinci Qarabağ savaşından sonra şəhid valideynlərinin gördükcə, döv-lətimizin, cəmiyyətimizin müsbət gələcəyi barədə inamla danışmağa əsasımız yaranır. Şəhid valideynləri övladlarının şəhidlik məqamından qürur duyduqlarını bildirirlər. Əlbət-tə ki, dövlət üçün, cəmiyyət üçün bundan uca xidmət ola bilermi?

Bütün şəhidlərimizin və onların valideynlərinin qarşısında baş ayirik və belə oğullar yetişdirdikləri üçün onlara ömürlük borcluuyq. Bununla belə, söhbət bütün cəmiyyətimiz üçün əhəmiyyət kəşb edən nümunə-yi hərəkətdən gədirsə, o zaman bö-yük insanların həyata baxışına daha inəcə məqamdan yanaşmalıyıq. Dahi müfəkkir Qabriel Tard deyir ki, böyük insanlar o insanlardır ki, cə-miyyətin digər təbəqələri üçün nü-münə göstərir, cəmiyyətin inkişafı üçün onların şəurunda inqilab ya-radacaq addımlar atır. Bu cür böyük insanlardan biri Füzuli rayonunun keçmiş İcra başçısı Nəfəl Qasimov-dur.

Nəfəl müəllimi hələ yeniyetmə dövründə görsəm də, onunla indiyə-dək şəxsi tanışlığım yoxdur və haq-qında ancaq qardaşım, dost-tanışla söhbətlərdən, oxuduğum kitablar-dan, internetdəki məlumatlardan bili-rəm. Hələ müharibə başlamamışdan əvvəl vaxtilə Füzuli rayon İcraiyyə Komitəsinin sədri işləmiş Telman Məmmədovla görüşülmüş baş tut-muşdu və rayonumuzda ən dəyərli şəxslərdən danışarkən, Nəfəl müəllim-in adını xüsusi çəkmişdi. İlham Ağalarovun "Şərti adı: 1020" kitabın-da Nəfəl müəllimin öz "Jiquil"-si ilə cəbhə üçün necə fədakarlıqlar gös-

tərməsi, sonradan Məngələnatanın azad olunması və bununla da Füzuli şəhərinin işğaldan qurtulması ilə bağlı verdiyi məlumatlar kitabı oxu-yanlara, internetdə bir az axtarış ap-arıb informasiya əldə edənlərə mə-lumdur.

Məni bu yazını ərsəyə gətirməyə vadar edən Nəfəl müəllimin qəhr-

man övladı Səidnin vətən uğrunda şə-hidlik zirvəsinə ucalması və bu hadi-sədən sonra onun müsahibəsi oldu.

Videomüsahibəni dindədikcə,

vətənimizin Nəfəl müəllim kimi qəhrəman insanlara necə ehtiyacı olduğunu bir daha anlayırıq. Nəfəl müəllim danışarkən, əsl Vətənpərvərliyin tərifinin nədən ibarət oldu-ğunu bizlərlə nümayiş etdirir.

Nəfəl müəllim bildirir ki, övladı-nın şəhid olması barədə məlumat ve-rildikdə, onu daha çox narahat edən məsələ rotanı (tağımi) idarə edəcək şəxsin tapılması idi. Bu, bilirsinizni nə deməkdir? Bu, o deməkdir ki, onun övladına qarşı sonsuz məhəbb-əti ilə yanaşı, vətəninə və torpağı-

na, gələcək nəsillərə olan şüurlu sevgisinin və digər azərbaycanlı balala-rının təhlükəsizliyinə olan həssas qayğısının ucu-bucağı yoxdur, bu hiss sərhəd tanımır.

"Mən elə bilirəm ki, övladsız ya-samaq mümkündür, görürsən, 40 gün keçib yaşayırdı. Ancaq vətənsiz yaşamaq mümkün deyil". Bu fikrin fəlsəfəsini anlamaq bə-ləriyyətin yaranması, inkişafı və bu günkü gələcəkdə necə qalib çıxmaması anlamaq qədr dərin məzmun kəşb edir. Nəfəl müəllimin hər bir kəlməsi ümumbəşəri inkişafa, onun daxi-lində isə ölkəmizin, dövlətimizin tərəqqi-sinə hesablanmış da-hiyəyə fikirlərdir və dövrümüzü, ən azı 100 il qabaqlayır.

Nəfəl müəllim

maddi dəyərlərin üzərində mənə-vi dəyərlərin təntənəsini açıb ortaya qoyur. Torpağa, vətənə, dövlətə sevgi dedikdə müccərrəd bir sevgi deyil, məhz ona məxsus cəmiyyətin, insan-ların, vətəndaşların, körpələrin gələ-cək ıfıranlığı, onların qüruru, şö-rəfi, namusu nəzərdə tutulur. Bununla o, öz övladını başqa övladlardan fər-qələndirmədiyini, hər birini sonsuz məhəbbətlə sevdiniyi ifadə edir. Öv-lada sevgi təbii bir hissdir.

Ancaq başqaqlarının övladlarının qayğısını çəkmək məhz böyük ürə-yə, böyük dəyərlərə malik olan şəx-siyyətlərə məxsus xarakterdir.

Nəfəl müəllim dövlətçiliyatin, vətəni və dövləti sevməyin, bütövlükdə şəhidlik zirvəsinin fəlsəfəsini həmin müsahibədə açıb ortaya qoyur. O, hələ 31 yaşı andanda 125 şəhid övladı-nı dəfn etmiş və bütün həyatın ən ağır günlərini yaşamış bir şəxsiyyət-dir.

Cəmiyyəti ancaq şəxsiyyətlər irə-li apara bilər. Buna görə də, Nəfəl müəllimin davranışı cəmiyyətimizin

inkişaf rəmzinə, bütün valideynlərin vətənimizə münasibətdə davranış kodəksinə çevrilmişdir. Anlamalı-yıq ki, övladlarımızı qorumaq instin-ktı Vətəni, dövlətimizi qorumaq ins-tinkti ilə birləşməlidir. Həm də, No-fəl müəllim gənclərimizin öz həyat yolunu seçərkən sərbəst olmasını, valideynin onların bu fikirlərinə hö-r-mətlə yanaşmasını və dəstəyini təl-qin edir.

Övlad orduda xidmət etməyi qə-t edibse, demək ki, vətənə canı ilə, qa-nı ilə xidmət etməyi düşünüb. Bu yolda bütün acıya da öncədən hazır olmalısən. Nəfəl müəllim deyir ki, mənəm elə anda ağlamağımı heç Səid də bəyənməzdi.

Bu cür övlad yetişdirmiş

atamın qarşısında tək-tək yox, büt-tün Azərbaycan xalqı olaraq baş əy-məliyik. Səid öz işində kifayət qədər peşəkar olub və herb sənətinə də məhz bu cür yanaşdı. Böyük sərkə-dərlərdən birinin fikridir, deyir ki, in-sanın ölməyə şərefli ölüm çixanda, düşünmədən onu qəbul etməlidir. Səid məhz həmin şərefli ölümü öl-dən vermədi. Və öz ölümü ilə ölüm-süzliyə ucaldı.

Düşünüürəm ki, ölkəmizin yeni dövründə idarəçiliyimizdə məhz No-fəl müəllim kimi böyük insanlar təmsil olunmalıdır. Çünki bu cür şəx-siyyətlər heç vaxt xalqın, dövlətin malına göz dikməzlər, öz hərəkətləri ilə, öz əməlləri ilə bizə həyat dərsi deyib, təbriyələndirib, tükənməz enerjiləri ilə gələcəyin qüdrətli dövlət-inin qurulmasına doğru istiqamət-ləndirirlər. Əminəm ki, Nəfəl müəl-lim növbəti öz dövrünün, ümumiyyət-lə müstəqil Azərbaycan tarixinin ən layiqlı icra başçılarından biri olmuşdur.

Mən, Səidə Allahdan rəhmət diləyirəm, ruhu şad olsun. Nəfəl müəllimə isə "Vətən sağ olsun" deyirəm. Bir dəyərli ziyalı kimi, baxışları ilə bütün mövədd adət-ənənələrimizi, bütöv düşüncə tə-r-zimizi dəyişməyə qadir bu qalib Atadan öyrənməli çox şeylər var...

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 142 (2176) 17 dekabr 2020-ci il

TANRIDAN GƏLƏN NƏĞMƏLƏR

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

(əvvəli ötən sayımızda)

Axı söhbət ondan, onun aid olduğu millətdən, onun vətəndaşı olduğu məmləkətdən gedir. Millətə, vətənə, dilə isə laqeyd qalmaq ancaq milləti, vətəni, dili olmayanlara məxsus keyfiyyətdir. Deməli, Şahmar Əkbərzadə deyəndə ki, sən iki hecalı sözsən Vətən! - Onda mütləq düşünmək lazımdır:

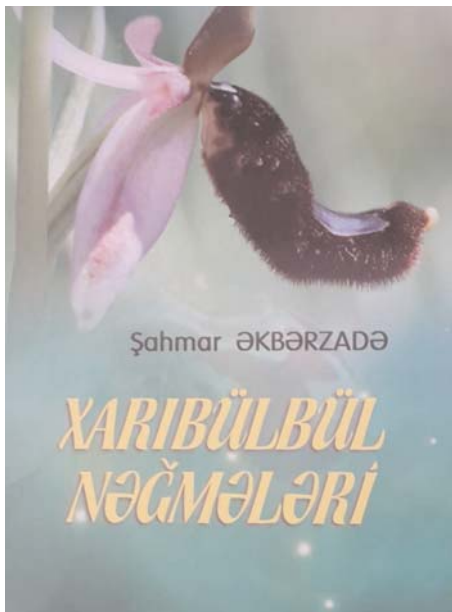
Sui-qəsd ediblər şən-şərəfinə,
Edam olunubdu beşcə hərfin də.
"Və" keçib Arazın o tərəfinə,
"Tən" qalıb Arazın bu tərəfində.
Ortadan tikanlı sətirler keçir,
Pozanım olsa da poza bilmirəm.
Qərinələr ötür, əsrlər keçir,
Mən sənə bitişik yazı bilmirəm.

Sən iki hecalı bir sözsən, Və - tən,
Sətiərdən sətiə keçirilmisən.

Təsəvvür edin ki, Şahmar Əkbərzadə bu şeiri 1966-cı ildə Sovet imperiyasının dünyada at oynadığı bir zamanda yazırdı. Azərbaycanın bütövlüyünü sözün hərfləri, hecaların bölünüşüylə, düzlüklüylə diqqətə çatdırırdı.

Vurğulayıb ki, bütöv Azərbaycan, bütöv Üzeyirbəycan olması üçün vətənin hecaya bölünməsi qrammatik mənadan qurtulmalı, həqiqi, tanıdığımız, bildiyimiz coğrafi mənənin üzünə köçürülməlidir.

Burda yeri gəlmişkən xatırlatmalıyam ki, xalq şairi Söhrab Tahir də vurğulamışdı ki:

İki bölünməkdən elə qorxmşam,
Çöpü də ikiye bölə bilmirəm!

Deməli, Vətənin bütövlüyü, Vətənin bütövlüyünə gedən yol, onu parçalamaqdan xilas etmək döyüşlərdən, savaşırlardan, şəhidlikdən keçir.

O şəhidlik təkə insan oğluna, Azərbaycan vətəndaşına aid deyil. O həm də bu torpağın, bu məmləkətin bütövlükdə təbiətimiz, mədəniyyətimiz var. Ölkə coğrafiyasının bu çalarlarına, bu cizgilərinə diqqət yetirəndə göz önünə Ağdam məscidi, Şuşa məscidi, Azıx mağarası, Tağlar ma-

ğarası, Quruçay mədəniyyəti, Xocalı mədəniyyəti, Qaraköpek təpə, Məngəlenata, Ziyarət dağı, İlanlı dağı, daha nələr, nələr gəlir. Elə bu girov abidələr, dağıdılan məktəblər, mədəniyyət evləri, bütövlükdə bir xalqın, bir millətin soyqırımına, düşmənin imza atması deməkdir. Yaxşı ki, söz adamları, elm adamları bu abidələrin varlığını əsərlərində, kitablarında yaşadır və təbliğ edirlər, dünyaya göstərilir. Bu məqamda Şahmar Əkbərzadənin "Girov məscidləri" yada düşür.

Həddi olmalıdır müsibətin də,
Dinmir dinimizin mömin divləri.
Qalıb gəvurların əsarətində,
Ağdamın, Şuşanın Allah evləri.

Girov götürüldü azan səsi də,
Qurani, minbəri əsir alıblar!
Allah evlərinin minarəsində,
"Allah-Əkbər"-i əsir alıblar.

... Düşür əsarətə Allah evlərin,
Ümid sənə qalıb, qaçır onları.
Dözmür qiyamətə Allah evləri,
Ya rəbbim, göylərə uçurt onları.

Tariximizin elə bir dönməsi var ki, onu ağır bir yük kimi hələ öz çiyinizdə daşıyırsınız.

Bu, Qarabağın işğalı, bu, torpaqlarımızın itirilməsi və bunların da hələ ki, yük olaraq çiyinizdə qalmasıdır.

O yükün altında qalmaq üçün Şuşanın Topxana meşəsindən kəsilən ağac üçün Azadlıq meydanına axışan yüz minlərlə insan yenə ayağa qalxmaldır. Yenə bütün məmləkət Qarabağdan əsən yellərə doğru getməlidir.

Onda birlik olacaq, həmrəylik olacaq və ücrəngli bayrağın Şuşada dalğalanmasının şahidinə və şahidinə çevriləcəyik. Və biz bu həsrətdən, bu tamarlılıqdan xilas olacağıq... Və deməyəcəyik ki, "Dara düşmüş torpaqlarım necədir?"

Ey Vətəni ana Vətən sananlar,
Yerə, yurda dildə, sözə yananlar.
Yaylaqları yaydan yaya ananlar,
Ay Vətəndə qonaqlarım, necədir?
Dildən-pərgar qanıqlarım necədir?
Biz damarıq, Vətən çərpan ürəkdi.
Ona yanan mərd oğullar gərəkdi!
Boş-boş "Vətən!", "Vətən!" demək hənəkdi!
"Vətənpərvər" dodaqlarım, necədir?
Qızarmayan yanaqlarım, necədir?

Bu yerdə bir daha düşünməli olursan:

- Şairin haqlı iradının, ironiyasının önündə nə deyə bilərik?

Təbii ki, cavab susqunluqdu...

Azərbaycan ədəbiyyatında da bu mövzunun oxucuya aşılması üçün kifayət qədər nümunələr var. İstər folklorumuzda, istər klassik ədəbiyyatımızda, istərsə də bugünkü ədəbi nümunələrimizdə döyüşən oğullarımız, qızlarımız, milli qəhrəmanlarımız, şəhidlik zirvəsinə yüksələnlerimiz haqqında bir-birindən dəyərli nümunələrimiz mövcuddur. Burada yenə xatırlatmaq istəyirəm ki, həmin əsərlərin qəhrəmanları üçün, həmin şəhidlər üçün göz yaşının axıdılması müəlliflər tərəfindən hər zaman birmənalı ifadə olunmayıb. Məsələn, Şahmar Əkbərzadə şəhid anasına yazıb:

Ana, ana ağlama,
Yana, yana ağlama.
Torpağın, daşının,
Göz yaşınla dağlama.

Ürəyinin başını
Nahaq boran, qan alıb.
Oğul dağına mələm,
İki ürəyin qalıb.

Ana, ana ağlama,
Yana yana ağlama.
Torpaq ana deyilmi,
Sənə nakam oğluna!

Zənnimcə, şəhid anasına bundan gözəl təsəlli, bundan səmimi başsağlığı vermək mümkünsüzdür. Axı, şəhid torpağa - anasına qovuşubdur. Elə analarımızın özü axı bizlərə torpağın Ana olduğunu aşılalıb. Bu gün kiçik bir şeir parçasında, dörd misra-

da Azərbaycana sevgini, Azərbaycanın ana olduğunu ifadə etmək və onu yaddaşlara yazmaq qüdrəti var Şahmar Əkbərzadə qələmində. O, yazır:

Ölüm ayağının altında,
İtim ayağının altında.
Bir qom bənövşə olum -
Bitim ayağının altında.

Hər bir şairin sözü, yaradıcılığı həm zamanın, həm də insan yaddaşının səhifələrinə bu və ya digər formada köçür, hopur. Və nəsil bir-birini əvəz etdikcə, illər bir-birini qovduqca o səhifələr saralsa da, öz budaqlarında qopub düşür. Çünki həlal sözdü, ehtiyac duyduğumuz sözdü. Bizi yəndən və bizim arzu etdiyimiz sözdü! Bax, bu mənada Şahmar Əkbərzadə poeziyasının gücü də, vüsəti də, onun yaşam ömrü də bizim ehtiyacımızla ölçülür. Bu gün Azərbaycan oxucusunun Hüseyn Cavid, Səməd Vurğun, Rəsul Rza, Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz və digər böyük söz ustaları kimi Şahmar Əkbərzadə şeirinə, sözüünə ehtiyacı var!

Düşünürəm ki, hər zaman sözlə yaşayan, sözlə nəfəs alan Azərbaycan oxucusu özünə dönüş yolunda məhz Dəyərli, Yaşayan və Yaşadan sözlərin sorasında olacaqdı.

Əbulfət MƏDƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA
DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN
MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

Aydın Cənəyev

O kim ki deyib e, ya da deyir e, məsafəfilən boş şeydi, tək ürəkdə yerin olsun. Qəlot edir, hələ bir başını dadaşa döyür! Verirəm ürəyimi ölinə, dünyanın hansı cəhənnəminə, hansı cənnətinə istəyirsə getsin, ordan mənə desin ki, ürəyin ölməkdə, rahatam! Ay dedi ha!

O ki adamın burununu ucu göynəyir, o ki istəyirsən başına basasan, o ki istəyirsən baxışını, duruşunu, yerini, təbəssümünü, sözünü alasan e nəfəs kimi içinə, olmur ha, bax, onda qolun qırılır düşür, ya da hiss edirsən ki, qolların səndən yüz il əvvəl kəsilib götürülüb, heç qolun olmayıb, gözünü yaş boğur, elə bilirsen, sən bu dünyada heç vaxt heç nəyi və heç kimi görməyibsen, boğazın qəhərlənir, çökürsən e - elə ürəyində yaşadığın ağırlıq basır e aşağı, çökür yerə, dizini qatladır, kələyin kəsilir ha, onda başa düşürsən ki, sən bir yetim bəndənin Allahın yüz faiz yerinə yetirəcəyi arzu kimi istəyirsən: nə kefindən uzaq olasan, nə dərindən, Allahın sənə bir məkanda, bir zamanda, bir dünyada bəxş etdiyi yerdaşlığı qurtum-qurtum içəsən, udum-udum udasan, baxış-baxış yeriyəsən!

Bax, elə adamdır, odur, həmin o Allahın yüz faiz yerinə yetirəcəyi yetim uşağın arzusu! Arabaç!

Bir də o sözü deməyin: ürəkdən ürəyə yollar görünür! Yaxşı, ürəyin ehtiyacını ürəkdən ürəyə olan yollar ödədi, bəs gözün, bəs ruhun, ciyörün, bəs...

Sizə anekdot kimi olay
danışmasam, alınmaz!

Bunu mənə Şəkiddə "qızıl Həsən"in yurdunda cənnətməkan Libadə xanım danışdı Rəhim bəyin siyasətə qədərki həyatından yazmaq gedəndə.

Rəhmətlik Həsən kişinin qonağı varmı, Bakıya qayıdanda Rəhimə deyir ki, apar qonağı Yevlaxdan yola sal. 9-da, ya 10-da oxuyan Rəhim bəy də ağ "Moskvic-412"-də, ağ plaşda götürür qonağı yola salır Yevlaxdan, sonra girir kafeyə kabab sifariş verir. Ofisiyandır

Aldı görək Aydın Can nə dedi...

kababı götürür, amma çəngəli götürmür. Elə uşaqlıqından "tripaç" olan Rəhim bəy ofisiyandır çağırır ki, ha indi mənə keçici sayırsan çəngəl vermirsən? Ofisiyandır da heç nə demir, gedir bir donə ovəzinə iki donə çəngəl götürür qoyur qabağına və deyir:

- *Ha indi ye çəngəllə, amma bil ki, kababı çəngəllə yemək arvadı maqqaşla çimdikləmək kimi bir şeydi!*

Əzizlərinizin, əziz bildiklərinizin orbitindən uzaq düşməyin, ümid edirəm ki, fəlsəfə açmağıma ehtiyac yoxdur, dedim bildiniz, qoy mən keçim o biri abzasla!

Bu Ayaz var ha, bax, bu
hər gün bizim üçün şeir yazan oğlan,

boynunuza minnət-zad qoymuram ha, elə belə də demirəm, sadəcə deyirəm ki, biləsiniz: o... bizim laqeydlik, mağımlıq, "keybaxlanım" fərasətimizdən ayaz varmuş dərdirimiz arabaçısıdır. Şəlləyib belinə, yox, şeirlərinə... daşıyır dünyaya. Bizə bu ayaz dərdirimizlə doqquz ana lazımdı dəsəməl götürüb ağlasın! Amma və lakin... Ayaz ağlayıb-ələmir, çəkilmir dala, yüküm ağırdu deyib gedib hər yerdə Günəş olsun deyər ona-buna təşəkkür-zad da ələmir, işsiz qalsa da, dünya onun şən...irlərinə deyil!

Sadəcə bir orası var ki, adam işq adamdı, adam çiçək adamdı, adam şeir, hekayə, poema-roman, əlqərəz, ədəbiyyat adamdı, amma neyləsin ki, "arabaçılıq" edir millətə!

Həə, onu deyim, sonra onbirini də deyərəm. Atabaatama lənət olsun ki, mən daha dəriri adamlardan bax belə "bəyterifi" yazmaram. Ramiz Rövşən demiş, "adamların zayı çıxıb, adamları yemək olmur". Qəlot edib deyirsen ki, bax, bu adam mübariz adamdı, bununla muradına çatı bilərsən vətəndaş, şair, nasir, siyasətçi adına, o kəmfürsət arvadlar olur e, deyirsen zəif yerimdən vurma, elə məhz zəif yerindən vurur, bax, heylə adamı qoyurlar... pis veyvətdə!

Səsi ya ordan gəlir, ya burdan. Adam, adamsan, siyasətçisən, səsən meydanadan gəlsin, xalqın səsiylə gəlsin, şairdən, şeirdən gəlsin, yazıçıdan, nəsrindən gəlsin, deputatsan, qanun layihələrindən gəlsin, axı sənə nə işin var... östəğfərullah! Əuzi-billahi minəşşeytanir-rəcim!

Hə, bunu təzbazar deyim, yadımdan çıxmamış - bütün gecəni yatmamışam, dalğalarım qarışır (axır vaxtlar Günəşi çıxanda elə

Günəş oxumaq üçün yatmıram. Yatıb duranda görürəm ki, "GÜNƏŞ" od olub yandırmaq darsa, KÜLƏŞ olub): Səkinə İsmayılova var e, oxuyan, o münsiflər heyətində olan xalq artisti, uşaq vaxtı onu ultraqısa dalğalarda "Araz" radiosundakı ifalarıyla sevirdim, qəşəng səsi vardı, sonralar əvəzə bir qəzetdə baş redaktor olanda müxbiri onunla danışdırmağa göndərmişdim, meydanı götürən bu ara müğənnilərə münasibətini öyrənmək üçün, elə gözəl cavab vermişdi, özünü, lənət yalançıya, özünü yox, düşüncəsini, məntiqini sevdim (düzdür, o sualı "ədəbiyyat söhbətləri"ndə Azərbaycanın on ən dəbi yazıncısına verdim, bu artistin müqəmməl cavabını vermədilər). O müsahibəsində demişdi ki (mən yadda saxladığım kimi yazıram):

- *Qədimdə pəhləvanlar güləşərdi. O pəhləvanlar meydana çıxmasın, uşaqların əlinə verərdilər vedrəni ki, girin meydana sulayın, pəhləvanlar meydana çıxıb gəst edəndə, güləşəndə toz qopmasın. İndi bu ara müğənniləri də heylə, giriblər, meydana sulayırlar, sulayandan sonra çıxaçaqlar, yenə meydana pəhləvanlara qalacaq!*

Ayaz, Gədəbəyin Arabacı kəndindən gələn, 50 ildən çox xalqın övladlarını maarifləndirən, özü odun alıb qışda yandırın, amma uşaqlara təmənənəsiz repetitorluqdan qalmaqdan Vilayət kişinin oğlu Bakıya, meydana gəlib də, qalıb da. Müstəqillik dönməsində o qədər "meydansulayan" şair gördük ki! Sarıtrist, postmodernist, utopist, liberalist, hamısı çəzdi getdi!

Qalan Rasim Qaracadı, qalan Mirzə Sakitdi (o da Avropada)..., qalan... qalan... nə isə, mənəm ağlıma qalan gəlmədi Ayaz Arabacıdan başqa. Var e, amma tvist, tanqo, vals oynamaqları olmağa!

Bax, buna görə deyirəm, şairi-yazıçı ələməsə, "bəyterifi" bir yana e, elə belə təbrik də yazmaram!

Zalim balaları, meydana elə girib tozanaq qopartdılar, deyərdin bəs Xəzərin suyunu, Arazla Kürün ağzını döndərsən bunların meydana, bu tozanaq yatmadı! Özlərinin qopartdığı tozanağı elə özləri suladılar və çıxdılar meydanadan!

Haqqımda çox yaxşı və
çox dəyərli sözləri

çox böyük kişiler deyib, amma vallah, bu qədər əzizliqləmlə, təbəbbürlə şəxsimə aid

etməyə utanıram, imkan düşdükcə, əziz adamının toyunda ən bahalı hədiyyə, nəmər veririmmiş kimi, o təbəhləri layiq olan dostlara transfer edirəm. Biri də Vahid MÜƏLLİ-Min dediydi: "Fikrət MÜƏLLİM, deyirdim e, bizi deyib gələn çox olacaq, qalan az, lap az olacaq, Aydın o qalan azlardandır".

İndi öz aramızdı, mən nə qədər yekəxana, təkəbbürlü olsam da, bu söz mənim özümə bir az çöçün gəlir, şeir hara, mən hara, hekayə hara, mən hara, ədəbiyyata aiddik hara, mən hara, insaf dinin yarisıdı axı, bu dəyər Ayazın haqqıdır da, Ayaza demək olar da: "Ədəbiyyata gələn çox olar, qalan az, lap az olar, bax o qalan azlardandır Ayaz Arabacı!"

Misraları, beytləri, bəndləri, şeirləri - gəraylısından, qoşmasından qazəllərinə, həcylərinə qədər... Şah Abbasın dövrləri bəs ələməz karvanını çəksin, arabaçılığını ələsin ayaz dərdirimizdən arabaçısı - Ayaz Arabacının dünyasını!

Baxtınız, bir də onda götürüb ki... bunun hələ vur-tut 52 yaşlı olur. 50 və 2!

Söz oynatmayaq, sözü gözəndə salmayaq, belə deyək də: xalqımızın elə ölmür mənəsində arzusu nə və nə qədər olub? 100 yaşamaq da. Mən də elə onu deyirəm də: 50-ni 2 donə elə, Ayaz. Sənə ARABA lazım deyil yükünü çəkib aparmağa. Öz ömrünü çəkməyə ARABAÇILığı da bacarasan bizim bu boyda yükümü müzi ki sən belə çəkirsənsə. Həm də işinin ömrünün adı nədi ki?

Həə, abim mənəm, sevinirəm ki, şeir-hekayə adına yazdıqlarımı oxumağa ilk olaraq sənənin inbox-una atmışam, Ramiz Qusarçaylının inbox-una atmışam. Lap əvvəldən Ramiz Qusarçaylının ısrarlı təklifi, təhriki, sonra da sənənin bir dəfə əvəzinə iki dəfə zəmanət yazmağın olmasaydı, mənəndə ədəbiyyat rəsmisi qayırmaq istəyənin də arzusu ürəyində qalardı!

Sənə bizi - vətəni, ölkəni, xalqı düşünür yazdıqlarına, gördüyün işlərə, yaxşıqlara görə bir təşəkkür edirəm, şəxsən özümə görə isə, sənəndən əvvəl təşəbbüskər olan Ramiz Qusarçaylıya və sonra sənə təşəkkür edirəm. Etdiyin işə, yaxşılığa görə sənə təşəkkür etsəm, eynisini sənəndən əvvəl etmiş Ramiz Qusarçaylı öncə xatırlamasam, sözün də, kişiliyin də ahəngi pozular! "Vooşə", bilirsən nə var? Təbrik, yazı, bunlar bəhanədi, hazırlaş, Ustadla bir məkanda - Qubada, yəni AY İŞİĞİNDƏ və "Ay işığında"... "arvadı maqqaşla çimdikləməyə"!

İlqar Əlifioğlu

Başımızda dəlləklik eləməyin

Fevral ayında bir qohumumuzla bu virus haqqında danışdım, Məkkədəki Kral Əbduləziz klinikasının baş epidemioloqudu, 20 ildən çoxdur orda işləyir. Dedi ki, sırt karantin tədbirləri başqa xəstəliklərdən ölüm sayını artıracaq, mənası yoxdur. Ən yaxşısı gigiyena və təniz havadır. Camaat ortalaması, 70 faiz xəstələnməssə, kütləvi immunitet yaranmayacaq. İndi baxıram ki, dünya üzrə ürək-damar, şəkər, insult kimi xəstəliklərin ağırlaşmaları iki qat artıb, virusun qabağını da, ala bilmirik. Xəstəxanalar kollapsda, həkimlər aciz, xəstələr biçarə. Mənim kimi, 65 yaşdan yuxarı olanların da, hamısı zorlama evdə oturduların, ayağı tutulub, yüz metr gedə bilmir...

Başımızda dəlləklik eləməyin, brifinqlərdə yazılı mətni oxumaqdansa, dərmanlarla məşğul olun, ucuzlaşdırın.

Etdiyiniz səhvlərin cəzası ləbəddür, arxayın olun, amma, çayı keçəndə, at dəyişməzlər, bilirik.

Nə isə... Allaha təvəkkül - başqa, kim qaldı ki?..

Şəkar Yusifli

Başsız səhiyyənin problemlərinin sonu görünür

Dostlar, siz COVIDlə əlaqəli dərman, müayinə, xəstəxanada yatış, test qiymətlərindən dəhşətə gəlinirsiniz. Bu ölkədə onminlərlə diabetli, ürək-damar problemi xəstə var. Qiymətlərən nə həddə olduğunu bilirsiniz? Ürəkdən arzu edirəm ki, bilməyəsiz.

Biz həmin dərmanları ölənkə qədər qəbul etməyə məhkumuq. Bunu təqəüddü necə edir, bilmirəm.

Şəkərli diabet xəstələrinə dövlət qayğısı var? Əsla!

Mənim iynələrimi vermirdi dispanser. Dövlət kvota ayırıb, amma yerlərdə vermirlər. Ona görə qeydiyyatda durmuram mən. Mürciəti etmişdim. Poliklinikada endokrinoloq mənim iynələrimi yazıb dispansərə göndərsin deyər 300 manat istədi mənəndən. Həlbuki mən ciddi xəstəyəm. Yalandan qeydiyyatda düşmüşdüm.

Özüm mərkəzi dispansərə müraciət etdim. Baş həkimin müayinəsi mənə dedi ki, mənim iynələrimi amputasiya olunmuş xəstələrə yazırlar. Fərdə demişkən, məntiqi tutursunuz də. Dərman vermirlər, vəziyyətin pisləşir, sağ yerinə sol dabanımı kasırlar və yalnız bundan sonra sağkən sənə lazım olan iynələr verirlər.

Ürək dərmanlarının qiymətini bura yazsam, dəhşətə gəlersiniz. Hansı ki, Üzeyir doktor deyir ki, onun təcrübəsində cəmi 3 gün dalbadal dərman qəbul etmədiyi üçün ölən xəstələri olub.

Pandemiya bir gün çəkilib gedəcək. Səhiyyənin (başsız səhiyyənin) problemlərinin sonu görünür.

Əjdaha varmı, yoxsa onu biz yaratdıq?

Əjdaha deyəndə ağılınıza ilk olaraq nə gəlir? Yarasa kimi açılan qanadlar? Ora-bura qıvrılan bir gövdə, pulcuqlarla örtülmüş dəri, iri pəncələr və təbii ki alov saçan yekə bir ağız? Uzun sözün qısaası, bir canavar.

Amma hər kəsin ağılına eyni şeylər gəlmir. Bəzilərini qorxduğu bu qorxunc varlıq bəzilərini uğur simvolidur. Sizə də qərribə gəlmirmi? Gərçəkdə var olmayan bir varlığını hamı

tərəfindən həqiqət olaraq qəbul olunması. Sanki əjdaha görmüşük.

Yer üzünə gəlib-gedən bütün mədəniyyətlərdə əjdaha olan bir nağıl mütləq var. Adları dəyişə bilər, görünüşləri fəqli ola bilər, amma istənilən halda vardırlar.

Qərb əfsanələrində qorxulu bir varlıq kimi qəbul olunsada, Şərq əfsanələrində şans gətirdiyinə inanılır. Məsələn, Misirdə əjdahaya bənzəyən Alepin, Mesopotomiyada Muşuşu kimi bir varlığını olduğuna inanırlar.

Bəs, yaxşı necə olur ki, köhnə nağıllar yadımızda qalmaz ikən o nağıllardakı əjdahaları hələ də unutmuruq?!

Dünyanın ən çox baxılan teleseriallarında, filmlərində, kompüter, telefon oyunlarında əjdahalara rast gəlmək mümkündür.

Bu əjdahalar haradan gəlib ağılımıza yerləşdilər?

Elm adamlarının bu mövzuda bəzi təxminləri var.

Dinozavrlar...

Dünyanın bütün əfsanələrində əjdahalar var. Eynən də dünyanın hər yerində dinozavr fosilləri var. Bu dinozavr skeletləri tapan antik dünyanın insanları gördükləri skeletlərə xəyal güclərini əlavə edərək bir əjdaha obrazı yarada bilərlər.

E.ə IV yüzillikdə yaşamış çinli tarixçi Çenqundun Şiçuan bölgəsində tapılan belə bir dinozavr fosilini Drakon olaraq qeydə aldığı bilinir. Bundan 2500 il övvəl yaşayan insanların belə bir skeleti tapdığını düşünün.

Uzunluğu 10 metr, boyu 5 metr olan bu heyvan fosilləri nağıllardakı əjdahalarla təxminən eyni ölçüdə idilər.

Nil timsahı

Timsahların əjdahalara ilham mənbəyi olduğu düşünülür. Amma xüsusilə Afrikadakı 3 timsah növünün ən böyüyü olan Nil timsahının Avropa əfsanələrindəki əjdahalara əcdadı olduğu iddia edilir. Bu timsahların uzunluğu orta hesabla 5 metr, ağırlıqları isə 900 kq-a yaxın olur. Ancaq yerlilər uzunluğu 7 m,

ağırlığı 1 tondan artıq timsahları belə gördüklərini deyirlər.

Əfsanələr də belə yaranmırmı? Biri 7 metrlik bir timsah gören kimi gedib qəbiləsinə danışır. Bunu eşidənlər də qonşu qəbilələrə gedib danışır. "Dedi-qodu" mədəniyyəti. Belə-belə qulaqdan-qulağa yayılmağa başlayır bu xəbər. Nildən tə Avropaya, Asiyaya qədər. Bu yayılma ərəfasində 7 metrlik timsah dönüb olur əjdaha.

Goanna

Bu da Avstraliyada yaşayan başqa bir süründür. Çox kəskin dişləri və pəncələri var. Dinozavrlar və timsahlar qədər böyük olmasa da, 2,5 metrə qədər böyüyə bilirlər. Avtraliyada yaşayan aborijenlərin folklorunda bu

heyvanların xüsusi yeri var. Onların nağıllarından Goanna tərəfindən işlənən insanlar o dəqiqə ölməsələr də, yaraları zəhərli müalicə olunur və 7 il sonra hər yeddi ildən bir o yalaralar alovlanmağa başlayır.

Maraqlı olan təkcə 7 il məsələsi deyil, həm də sadəcə nağıllarda bilinən bir şeyin gerçək olmasıdır. Goannaların ağızlarında zəhər olduğu 2005-ci ilə qədər bilinmirdi.

İnsan beyni

Məsələn, ilan olmayan bölgələrdə yaşayan və dünyanı hələ tanımayan balaca uşaqların belə ilan qorxusu var. İster Qərb, istersə də Şərq əfsanələrindəki əjdahalara baxanda onların vücudlarının ilan kimi qıvrıq, uzun olduğu görünür. Və bu əjdahalar harada yaşayırlar? Qaranlıq mağaralarda, dağlarda, dərin çuxurlarda, meşələrin dərinliklərində. Yəni ilanların yaşadığı yerlərdə.

Antropoloq David Cons insanların tarix boyunca 3 şeydən qorxdığını deyir. İlanlardan, qartallardan, leopardlardan. İnsanların qorxduğu bu üç heyvan birləşərək əjdahanı yaradır. İlan kimi olan bir əjdaha leopard kimi pəncələri ilə çin mifologiyasında qanadsız da uça bilir. Şumerlərin iş-tar qapısında tapılan fiqurdə baxın.

Arxa ayaqları bir qartalın, ön ayaqları da bir leopardın pəncələrindən ibarət pulcuqlu bir ilan.

Əjdaha sözünün yunanca qarşılığı olan Drakon da evvəllər hər növ böyük ilan mənasında işlədilir.

Türk mifologiyasında da əjdaha ya bənzər varlıq var. Yerin altında ki mağarada yaşayır və oradakı xəzinəni qoruyur.

Adı da Evrendir. Qulağa Evrən kimi deyir, düzdürmü? Etimoloji olaraq da eyni mənaya gəlir. Türk mifologiyasında dünyanın bir əjdaha tərəfindən döndürüldüyü, yəni evrildiyi qəbul edilir.

Evreen adı Evirən sözündən qaynaqlanır. Yəni kainat bir əjdahadır. Bu varlıqlar da eynilə kainat kimi tez-tez evrilir, böyüyüb genişlənir.

Dilimizə uyğunlaşdıran: Eminquey

Azərbaycan İdman Jurnalistləri Assosiasiyası - AİJA yaradılmasından 25 il ötür. Bu 25 ilin hər biri ölkənin idman mediası tarixinin parlaq səhifəsidir desək, ləbətə, yanlışdır. Nəzərə alsaq ki, müstəqil Azərbaycan Respublikasının cəmi 29 yaşı var, onda 25 rəqəminin də möhtəşəmliyi və heç də kiçik tarix olmadığı görünür.

Təməli 1995-ci ildə əməkdar jurnalist Eldar İsmayilov tərəfindən qoyulan, ölkənin idman mediası yaradıcı əməkdaşlarının milli birliyi missiyasını ləyaqətlə həyata keçirən Azərbaycan İdman Jurnalistləri Assosiasiyası - AİJA ölkə daxilindəki uğurlu fəaliyyəti ilə yanaşı beynəlxalq əlaqələrini də möh-

duzlu "Rikso Premium Hotel"də 50-dək ölkənin milli idman jurnalistləri qurumunu öz ətrafında birləşdirən Avropa İdman Mətbuatı İttifaqının - (AIPS EUROPE/UEPS) 32-ci Baş Assambleyasında gizli səsvermə yolu ilə keçirilən seçkilərdə həmin təşkilatın İcrayyə Komitəsində yaxın dörd il üçün 12 yerə Yunanıstan, Rusiya, Malta, Türkiyə, Böyük Britaniya, Fransa, Almaniya, Avstriya, Serbiya, İrlandiya və Sloveniya nümayəndələri ilə yanaşı ilk dəfə olaraq Azərbaycan təmsilçisi Eldar İsmayilov da yer tuta bildi. Belçika, Polşa, Xorvatiya və bir sıra ölkələrdən olan namizədlər isə lazımı miqdarda səs toplaya bilmədilər. Bu sevincirici hadisə, 145 illik Azərbaycan jurnalistikası tari-

Konqresin açılış mərasimində

üç dövlətin başçıları - Avstriya prezidenti Hayns Fişer, federal kansler Verner Fayman, İordaniya əhza'dsi Feisal ibn Hüseyn, Monako knyazı Albert II iştirak etdilər.

Konqresdə Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin vitse prezidenti, AİJA-nın üzvü dr. Çingiz Hüseynzadə və AİJA-nın birinci vitse prezidenti Nərgiz Mahmudzadə çıxış edərək ölkəmizin 2014-cü ildə AIPS-in 79-cu konqresinin Bakıda keçirilməsi təklifi ilə çıxış etdilər. AIPS tarixində ilk dəfə rəsmi dövlət zəmanət məktubu olmadan təklifimiz konqres iştirakçılarının alqışları ilə qarşılandı.

TARİXƏ ÇEVİRİLƏN 25 İL

kəm təməllər üzərində qura bilib. AİJA yararınsından bir il sonra, 1996-cı ildə Beynəlxalq İdman Mətbuatı Assosiasiyasına - AİPS-ə mürciət edərək dünya idman və media aləmində yüksək nüfuzla malik bu təşkilata müvəqqəti üzv statusu alıb, 1997-ci ilin mayında isə İspaniyanın Oviyedo şəhərində keçirilən 60-cı Ümumdünya Konqresində yekdillə səsə AİPS-əvə təşkilatın qitə seksiyası Avropa İdman Mətbuatı İttifaqına (AIPS EUROPE/UEPS) tam hüquqlu üzvlüyü təsdiq edilib.

Həmin vaxtdan

da AİJAzərbaycan idmanının və idman mediasının beynəlxalq əlaqələrinin genişləndirilməsi, Avropaya və dünyaya integrasiya, müasir idmanın problemlərinin və ən aktual məsələlərinin idman ictimaiyyətinə, idmansevarlərə və peşakarlara çatdırılması, media əməkdaşlarının peşə ustalıqlarının artırılması istiqamətində məqsədyönlü fəaliyyətini yüksələn xətlə inkişaf etdirir. Bu gün idmanın və idman mediasının ən nüfuzlu dairələrində AİJA üzvləri və tərəfdaşları bu missiyanı şərafətlə yerinə yetirməkdədir.

Sonra Azərbaycan Milli Olimpiya Komitəsinin dəstəyi ilə AİJA nümayəndə heyəti hər il keçirilən ümumdünya və qitə məclislərində - Macarıstanda, Kanadada, Yunanıstanda, Portuqaliyada, Mərakeş Krallığında - İsveçrədə, Çir Xalq Respublikasında, Koreyada, Qətərdə, Avstriyada və digər ölkələrdə keçirilən AİPS və UEPS konqreslərində ölkəmizin idman mediasını ləyaqətlə təmsil etdi. Bakının möhtəşəm saraylarında yaddaqalan maraqlı tədbirlərə imza atdı, bir sıra möhtəşəm layihələrin həyata keçirilməsinə nail oldu, üzvlərinin və təəssübkeşlərinin boy sırasını bir neçə nəfərdən 500-ə yüksəltdi, Avropa və dünya ölkələrinin tanınmış idman yazarları, həmçinin Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi (IOC), Avropa Olimpiya Komitəsi (UOC), Beynəlxalq İdman Federasiyası (IF) Baş Assambleyası (GAISF), Dünya Anti-doping Komitəsi (WADA), bir sıra Beynəlxalq İdman Federasiyaları, Beynəlxalq Universitet İdman Federasiyası (FISU) və digər nüfuzlu təşkilatlarla sıx və qırlmaz əlaqələr qura bildi.

Bütün bu məqsədyönlü işlərin nəticəsidir ki, həm AİJA, həm də onun rəhbəri, ömrünün 54 ilini peşəkar jurnalistikamıza həsr etmiş Eldar İsmayilov beynəlxalq media və idman aləmində Azərbaycanı baş ucalığı gətirəcək bir səviyyəyə yüksəltmişdir.

Təsəffüfi deyil ki, 2010-cu il aprelin 28-də Türkiyənin turizm cənnəti Antalyada, beşul-

xində beynəlxalq media təşkilatı rəhbərliyinə seçilməklə ilk qələbəmiz kimi tarixə və yaddaşlarda yaşayacaq.

Milli təşkilatımızın Avropa İdman Mətbuatı İttifaqı rəhbərliyində təmsil olunması ilə əlaqədar 2011-ci ilin beynəlxalq əlaqələr qrafikinə daha çevik və dinamik olacağı gözlənilirdi. Belə də oldu. 2011-ci ildə AİJA nümayəndələri müxtəlif ölkələrdə baş tutan 9 beynəlxalq tədbirdə uğurla iştirak ediblər.

AİJA prezidentinin təklifi ilə Avropa idman yazarları elitəsi öncüllərinin - AIPS EUROPE İcrayyə Komitəsinin Bakıda toplanmasına qərar verilmədi. Ölkə başçımız cənab İlham Əliyevin bilavasitə diqqəti və tapşırığı ilə Gənclər və İdman Nazirliyi, Milli Olimpiya Komitəsi tədbirin təşkilinə cəlb olundular. Nəticədə, Bakıda yenidən istifadəyə verilmiş "Hilton" Hotelində AİJA bu tədbirin yüksək səviyyədə keçirilməsinə nail ola bildi.

Həmin vaxt dövlət başçımız xaricdə işgüzar səfərdə idi. Lakin Bakıdakı tədbirimizi diqqətdə saxlamışdı. AİPS prezidenti Cənni Merlonun da qatıldığı Avropa İdman Mətbuatı İttifaqı İcrayyə Komitəsinin üzvləri ölkəmizin Milli Məclisində yüksək səviyyədə qəbul olundular. Milli Məclisin sədri cənab Oqtay Əsədovla olduqca səmərəli və yaddaqlanan görüş oldu. Söhbət zamanı yaxın illərdə MDB məkanında ilk dəfə AİPS konqreslərindən birinin Bakıda keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürüldü.

Daha sonra cənab prezident bu işə öz xeyir-duasını verdi. 2012-ci ilin 12 - 16 fevralında AİJA prezidenti Eldar İsmayilov, birinci vitse Nərgiz Mahmudzadə, MOK-un vitse prezidenti Çingiz Hüseynzadə, digər fəallarımdan ibarət geniş tərkibli nümayəndə heyətimiz Avstriyanın İnsbruk şəhərində keçirilən AİPS-in 75-ci konqresinə qatıldı.

Hüseynov Bakir Abbaseli oğlunun adına verilmiş Əmək kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Məmmədov Natiq Şakir oğluna məxsus Ucar rayon Müsüslü kəndində yerləşən 1998-ci il 19 avqust 11 sayılı qərarla verilmiş JN6139, kod 90410028 olan torpağın mülkiyyətə aid olan Dövlət Aktı itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Qənbərov Faiq Əvəz oğlunun adına verilmiş Mühəribə Veteranı Vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Aqil Abbas Xocavənd rayon prokuroru Kamran Əhmədova əzizi, tanınmış jurnalist RƏŞAD SÜLEYMANOVUN vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Faiq Qismətoğlu Şakir Hacıyevin və əzizlərinin faciəvi ölümündən kədərləndiyini bildirir və mərhumun doğmalarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Əbülfət Mədətoğlu Xocavənd rayon prokuroru Kamran Əhmədova əzizi, tanınmış jurnalist RƏŞAD SÜLEYMANOVUN vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Faiq Qismətoğlu Xocavənd rayon prokuroru Kamran Əhmədova əzizi, tanınmış jurnalist RƏŞAD SÜLEYMANOVUN vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Faiq Qismətoğlu Məhəmməd Süleymanova oğlu, tanınmış jurnalist RƏŞAD SÜLEYMANOVUN vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ləri. Onlardan danışmaq da istəmirəm, sevinərlər.

-Uğurun formulu nədir?
-Uğurun formulu yoxdur. Bu yemək deyil ki, resepti olsun. Hər insanın özünün uğur yolu var. Özün çıxırsan, Uğur var ki, sən zırıvədən aşağı düşürsən, deyirsən ki, öləcəm. Amma sağ qalırsan. Bax uğur odur.
-STOP...Qadağalarımız çox olub?
-Xeyr, mənə heç kim qadağa qoya bilməz.

"Səmimiyyət üçün darıxıram"

-Bəs özünüz özünü nəcə?
-Bəli, qoyuram. Heç bir insan mənim üstümə hansısa bir şeyi ata bilməz. O insanı məhv edə bilərəm. İsimlə bağlı kiməsə bilmədən boş-boş danışmaq ironiya edə bilməz.
-İnsanlara dikte etməyi sevirsiniz?
-Bütün insanlara deyil. Mənim üçün bütün insanlar maraqlı deyil ki. Mən oturub çevrəyə qulaq asıram. 10 nəfər oturub söhbət edir, baxıram, orada 2 nəfərin düşüncələri mənə yaxındır, vəssəlam. Ona mən qadağa da qoya bilərəm, ürayımı də verə bilərəm.
-Nə üçün darıxırsınız?
-Darıxmağı çox sevən biriyəm. Köhnə səmimiyyət üçün darıxıram. İnsanların ummadan, nəyisə güdmədən münasibət, dostluq etmələri üçün darıxıram. Mən özüm səmimi insanam deyə səmimiyyət üçün darıxıram. Bu o demək deyil ki, ətrafımda səmimi insanlar yoxdur. Sadəcə müəyyən bir dönmə oldu ki, çox insanda səmimiyyət azaldı. Hələ ki, bunlar üçün darıxıram.
-Səmimiyyəti nədə görürsünüz?
-İnsanın özü olmağıdır. Necədirsə, o cür davranmağıdır. Bunun başqa bir cavabı yoxdur.
-Mən sizə təşəkkür edirəm ki, müsahibə veridiz.
-Mən minnətdaram.

Rövşən Tahir

"Peşiman olduğum məqəmlər var"

"Mənim də tənha qaldığım anlar var. Türkay Cəfərli tənha qalıb ağlamağı çox sevir, öz səhvlərini düşünməyi sevir. Ümumiyyətlə, mənim sevdiyim şey nəyisə fikirləşməkdir. İnsan gün ərzində yaşadıklarının gecə vaxtı özünə hesabatını verir. Tənhalıq sənin öz vicdanındır. Sən əslində tənha deyilsən". "Ədalət" qəzetinin qonağı aktyor Türkay Cəfərli.

-Hər vaxtınız xeyir olsun. Çox sağ olun ki, davatımı qəbul etdiniz. İlk sualı bununla başlayım, Türkay Cəfərli kimdir?

-Əslində insanlar özünü həyatı boyu tanımaq iqtidarında olmur. Türkay Cəfərli əslində özü insan olmayıb insan cildinə girən insanların qarşısında çox böyük eqoya sahib, üroyi yumşaq adamlara qarşı özünü xoreləyəcək qədər məzlum bilir.

-Məzlum insanların daxili bir dünyası olur ki, orada da çox zaman "tənhalıq" anlayışı öz əksini tapır...

-Mənim də tənha qaldığım anlar var. Türkay Cəfərli tənha qalıb ağlamağı çox sevir, öz səhvlərini düşünməyi sevir. Ümumiyyətlə, mənim sevdiyim şey nəyisə fikirləşməkdir. İnsan gün ərzində yaşadıklarının gecə vaxtı özünə hesabatını verir. Tənhalıq sənin öz vicdanındır. Sən əslində tənha deyilsən.

"Qarğıs yiyəsi olmaq çox pis şeydir"

-Türkay nə ağlada bilər?
-Daxili rahatlıq üçün ağlayıram. Məndə pis bir xarakter var. Düzüldür, bizim hamımız çox gözəl şərəitdə yaşamırıq, bu realıqdır. Həqiqətdən də, hansısa bir insanın yaxşı ya-

şamağa haqqı var deyər düşünüb tez-tez ağlayıram. Ruhumun sakitliyi üçün ağlayıram. Bu da o deməkdir ki, kişilər ağlamağı bacarmalıdır.

-Səhvləriniz çoxdur?

-Çoxdur. Amma heç bir səhvim kiməsə ziyan verməyib. Belə deyim, gündəlik yalanlar danışmam ki, bu da hamının həyatında olur. Zaman yalanı, söz yalanı və s. Ki, bunlar da böyük bir şey deyillər. Ümid edirəm ki, yalanların gələcəkdə də kiməsə ziyan verməz. Bilirsiniz, qarğıs yiyəsi olmaq çox pis şeydir.

Deyir ki, birinin ahı digərini tutur. O adamı tuta bilər ki, həmin adam, doğrudan da, vicdansızdır, bu adam olmasın yalanlar danışsın. Mən isə vicdansız deyiləm və danışdığım yalanların kiməsə ziyanı yoxdur. Məna görə heç onlar da yalan deyillər. Dil nə üçündür? Dil insana yalan danışmaq üçün verilib.

- Ən böyük səhviniz...

-Buna ən böyük səhv deməzdim, peşiman olduğum məqəmlər var. Səhv o zaman olardı ki, istəmədiyim bir işdə çalışırdım. Məcburi şəkildə mühəndis və ya başqa peşədə olardım. Amma peşimanlıqlarım olub ki, kəs fərqli olardı. Bunlar da səhv sayılmır.

-Yaxşı, o peşimanlıqlar nələrdir?
-Əsgəriyyə gətirdim, bizim də evdə qonaq var idi. Mən hərbiyə gedəndə heç bir qohumuma deməmişdim ki, hərbiyə gedirəm.

Heç bir qohumum bunu bilmirdi. Həmin gün evimizdəki qohum bilməsindən yəqin anamla ürək-dönər görüşmədim. Həmin görüş bu gün belə içimdə qalıb. Düzüldür, gündə, bəlkə də, 40 dəfə anamı qucaqlayıram, am-

ma nədənsə o məqam üçün "Kaş doğunca qucaqlaya bilərdim" deyirəm.

"Dil yalan danışmaq üçündür"

-Mənim fikrimcə, dil insana öz fikrini izah etmək üçün verilib...

-Xeyr, insanın özünü ifadə etməsi üçün ən gözəl şeylər gözəl və ürəkdir. Qalanları boş şeydir.

-Yalan danışmağa məcbursunuz ki?
-Məcbur deyilik, sadəcə olur. Baxın mən nəyisə danışa bilərəm, qarşımdakı deyər ki, niyə yalan deyirsən, axı gözəlindən görürəm. Deməli, dil yalan danışmaq üçündür.

-Mən necə bilərəm ki, siz indi yalan danışmırsınız, səmimisiniz?
-O baxır sizin hissiyatınıza. Hazırda yalan danışmağa ehtiyac yoxdur, ona görə də danışmıram.

-Nədən qorxursunuz?
-Ölümədən.

-Öz ölümünüzdən, yoxsa doğmaları itirməkdən?
-Öz ölümümədən qorxuram, amma ən qorxduğum doğmalarımla ölümünü görməkdir. Ölümədən qorxmasın belə, doğmaları üçün canımı fəda etməyim ki vur iki kimidir.

Yeni canımı qurban verməyə hazırəm. Belə bir fikir var ki, Allahsız insanlar ölümədən qorxur. Mən bu cümləni heç sevmirəm. Mənim üçün ən öndə olan şeylər bir günəşdir, bir də nəfəs almaq. O nəfəsi, o həyatın zövqünü aldığım üçün ölümədən qorxuram.

-Tale, yoxsa insanın öz seçimi?
-İnsanın öz seçimi və bir də ki, şans. Şans böyük bir şeydir.

-Şanslı insanınsınız?
-Deməzdim. Nə menada? Şanslıdan daha yaxşı hesab edərdim özümlü. Uğura getmək üçün çox adamın qabağına maneə çıxır.

O maneələrdən keçmək üçün çox mübarizə aparmışam. Bu mənim üçün şansdan daha önəmli.

-O maneələri kimlər yaradıb?
-Mənim varlığımın qıcıqlanan insanları, daha doğrusu, insancıqlar. Çoxdur belə-

ƏDALƏT •

17 dekabr 2020-ci il

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:
İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və "Azərbaycan" Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 h/h VÖEN 9900003611
Müxbir hesabı: AZ37NABZ0135010000000000001944
S.W.I.F.T. Biki: AİBAZ 2x hesab N:
AZ42AİB38070019441100451111 VÖEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ.1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 434-55-98
Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 2000
Sifariş: 22
Çapa imzalanmışdır:
16.12.2020